

Upravištvu: Ljubljana, Pucinskega ulica 3.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Izdatništvo: Ljubljana, Pucinskega ulica 3.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Podružnica: Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: na Ljubljansko pokrajino po poštno-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije: Sestorelli, Torino, Corso Po 11-13-15
Ljubljana, Založništvo in tisk: na ulici št. 10
Italije: na izdajstvu: Italija S. A. MILANO
Ljubljana, Založništvo in tisk: na ulici št. 10
Italije: na izdajstvu: Italija S. A. MILANO

JUTRO

Izbaja vsak dan raven ponedeljke
Naročnina: ena mesečno Lit. 12.—
za izdajstvo po Lit. 22.80
Uredništvo:
Ljubljana, Pucinskega ulica št. 3, telefon
31-22, 31-23, 31-24
Rekopisi se ne vračajo
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Bombardiranje Malte

V bojih nad Malto je bilo uničenih zopet sedem angleških letal

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 16. aprila naslednje 684. vojno poročilo:

Na četrtnem bojišču delovanje prednjih elementov.

Nadaljevale so se akcije bombardiranja ciljev na Malti. Nemški lovci v borbah v zraku so uničili nad otokom 7 sovražnih letal.

O priliki ponesrečenega sovražnega poskusa napada na naše ladje na plovi v srednjem Sredozemlju so nemški lovci v spremstvu sestrelili dva angleška bombni-ka.

Opustošenje na Malti

Berlin, 16. aprila d. O silovitih nemških letalskih napadih na otok Malto v tork so se zvedele s pristojne nemške vojaške strani še naslednje podrobnosti:

Skupine nemških lahkih in težkih bombnikov so v tork v treh zaporednih valovih napadle vojaške naprave na Malti. Vsa izmed teh napadov je trajal eno uro. Med drugim so nemška letala napadla sovražni-ko brezlično postajo v Refelli na vzhod-

nem delu otoka Malte, kjer so bili uniče-ni jekleni antenski stolpi. Nadalje so nem-ški bombniki zelo uspešno bombardirali so-
vražnikova podmorjska oporišča. V elek-
trični centrali Englea so bile povzročene
eksplozije in požari. Med napadom na Hal-
far je bil popolnoma uničen en letalski
hangar, ki so ga nemške bombe direktno
pogodile. Razen tega so bili doseženi di-
rektni bombni zadetki tudi še na razne dru-
ge letalske zgradbe in prostore za parki-
ranje. Bombe so zadele tudi Fort de la Ma-
re v zalivu Scirocco. Sovražnikove baterije
protiletalskega topništva so bile na vseh
delih otoka Malte prav posebno iskani cilj
nemških bombnikov strmojavcev. Nemška
lovka letala, ki so spremljala bombniške
skupine, so si s napadanjem sovražnikovih
letalskih sil ponovno izvajala popolno
kontrolno v zraku nad otokom. V torku
je bilo sestreljenih 7 britanskih letal. Ker
sta bili dve drugi britanski letali sestrelje-
ni že ob afriški obali so ta dan nemške le-
talske sile na sredozemskem prostoru uni-
čile 9 sovražnih letal, dočim so lastne le-
talske sile izgubile samo 1 aparat.

Ukrepi za prehrano

Sklepi ministrskega odbora za oskrbo

Rim, 16. apr. s. Medministrski odbor za oskrbo je imel v Beneški palači pod vodstvom Duceja zasedanje, ki se je pri-
čelo v tork popoldne ob 17. Prva seja
je trajala do 20. Včeraj se je znova sestal
in je zasedal od 17. do 19.30. Obeh sej
so se udeležili Tajnik Stranke, finančni,
prometni, korporacijski in kmetijski mini-
ster ter ministri za ljudsko kulturo in de-
vize in valute, dalje državna podtajnika
v ministrstvu za zunanje zadeve in za
vojno proizvodnjo, generalni komisar za
ribolov, načelniki inspektorata za štednjo
in kredit, predsedniki fašističnih konfede-
racij industrijskih, kmetijskih in trgovskih
delodajalcev in delavcev, inspektor fašistič-
ne stranke, predsednik žitne korporacije,
predsednik zadružne ustanove, direktor
oskrbovalne službe pri vojnem ministrstvu
in tajnik odbora.

Kmetijski minister je poročal o tržnem
položaju in o zadovoljivem razvoju obvez-
ni oddaj živilskih surovin. Oštrino je po-
ročal o ukrepih za zagotovitev delovnih
moči na polju, za kontrolno oddaj žita po
prihodnji žetvi in o posebni prehrani pri
poljskih delih zaposlenih delavcev, kakor

je odredil Duce. Odbor je tudi proučil ukre-
pe o množinah žita, ki si jih bodo smeli
v bodoče pridržati producenti.

Medministrski odbor je nato razpravljal
o turističnemu prometu v obmorskih in
planinskih krajih, nazadnje pa je odobril
zakonski ukrep, ki vsebuje nove določbe
o motornem prometu na cestah. Pri tem
so bile upoštevane naraščajoče potrebe vo-
jaških transportov. Prefekti bodo po teh
ukrepih pooblašteni, da uredijo civilne trans-
porte v svojih pokrajinah, da eventualno
rekrutirajo motorna vozila, ustanovijo po-
sebne konzorcije za prevoznitvo, itd. Pre-
fekti bodo oskrbovali tudi motorna vozila
v svojih pokrajinah s potrebnimi pogon-
skimi sredstvi. Odpravi se razlika med vo-
zili, ki so se uporabljala na lastni ali tuji
račun. Transportna tarifa bo za vsa kralje-
vino izenačena in se bo stopnjevala glede
na motorna vozila majhne, srednje in ve-
like tonaže.

Razprave so se udeležili Tajnik Stranke,
vsi ministri, oba državna podtajnika in
drugi člani odbora. Prihodnji sestanek od-
bora bo v Beneški palači 2. maja ob 17.

Ameriški odpor na Filipinih popušča

Japonska ofenziva proti otoku Corregidor

Šanghaj, 16. apr. d. O položaju na Fili-
pinskem otočju javljajo, da se nadaljuje
japonska ofenziva proti ameriški opori-
šči na otoku Corregidor. Neprestani japo-
nski letalski napadi so večino sovražni-
kovih topniških baterij že izločili iz borbe.
Sovražnikovo protiletalsko topništvo je v
zadnjih dneh postalo znatno slabše. Zdi
se, da odpor corregidorske trdnjave naglo
popušča.

Na polotoku Bataanu se nadaljujejo ja-
panske očiščevalne operacije.

Z otoka Cebu javljajo o ogorčenih bor-
bah med japonskimi četami in preostali
ameriški in filipinskimi oddelki. Nekaj
ameriških težkih bombnikov, ki so podpi-
rali pehoto, je bilo sestreljenih.

Tokio, 16. apr. (Domei.) Posebni vojni
dopisnik lista »Xomiur«
javlja s filipin-
skega bojišča, da se Američani v svoji
obupni obrambi zatekli celo k prepoveda-
nemu orožju. Tako je bilo ugotovljeno, da
so ameriške čete na otoku Cebu v borbi
proti japonskim izkrcavalnim oddelkom
uprabljale krogle dum-jum, ki so bile ta-
ko pripravljene, da so se ob zadetku raz-
letel na štiri kose in povzročile na ta na-
čin strašne rane.

Tokio, 16. apr. (Domei.) Po poročilih z
nekega japonskega oporišča na Filipinih
so japonske mornariške sile v ponedeljek
napadle sovražnikovo letalsko bazo Bal-
az na otoku Mindanao. Japonci so s učin-
kovitimi bombnimi zadetki porušili startno
progo na letališču, razdeljali več lop za
moštvo in razne druge vojaške objekte.
Istega dne so japonske mornariške sile
uspešno napadle tudi sovražnikovo letalski
oporišče Cagayan in Belamonte. Tudi tu
so japonske bombe povzročile veliko škodo.

Nezadržno japonsko prodiranje v Birmi

Šanghaj, 16. aprila d. Poročila z bojišča
v Birmi kažejo, da japonska ofenziva ne-
zadržno napreduje v severni smeri proti
Mandalayu, ki je sedaj glavno zavezišče
oporišče na birmansem vojnem področju.
Kitajske čete se umikajo dalje proti severu.
Večina zaveziških postojank na bo-
jišču ob Iravadiju, ki so jih zavezniki naj-
trudovratneje branili, je že v japonski po-
sesti.

Bangkok, 16. apr. Iz angleškega voja-
škega vira se doznavajo, da je na birman-
skem bojišču japonski ekspedicijski zbor,
ki se bori v zgornjem delu doline reke
Iravadi, nadaljeval svojo ofenzivo tudi po
zasedi mesta Magve, ki tvori nekakšno
izhodišče za dostop do petrolejskih ležaiš.
Zdi se, da so Japonci prispeli že do vrat
mesta M'ngu.

V odseku ob reki Sitang se kitajske čete
po istem viru umikajo zaradi stalnega
pritiska japonskih oboroženih sil in pre-
puščajo Japoncem teren pod pedjo.

Rafo v New Delhiju poroča, da se je
japonskim četam posrečilo zasesti kraj

Migijangje in da sedaj izvajajo pritisk na
birmanse postojanke južnozapadno od
Taungdvingja. Po brzojavki agencije »Ex-
change Telegraph«, ki je prispela semkaj,
pa so japonske čete, ki je izkrcala silovite
napade proti britanskim postojankam juž-
nozhodno tega kraja, ki je kakih 50 km
vzhodno od reke Iravadi, začele napredova-
ti tudi po glavni cesti proti Singange-
nu, medtem ko japonsko letalstvo brez
prestanka napada britansko železnico.

V tukajšnjih poučenih krogih pravi-
njajo nadalje, da bližnji palec kraja M'ngu
dovolj jasno priča, da operirajo Japonci
že na petrolejskem področju v Birmi.
(Stampa Sera.)

Šanghaj, 16. apr. Uradno poročilo v
Cungkingu, izdano včeraj popoldne, ugo-
tavlja: Japonci so vrgli nove oborožene si-
le v borbo in izvajajo srdite napade proti
kitajskim postojankam vzdolž reke Sal-
vevu. Njihovo letalstvo je zelo aktivno.
Zdi se, da so Japonci začeli veliko ofenzi-
vo južno od Cana, kjer ograjačo levo ki-
tajsko krilo. Japonske operacije se vršijo
v obliki klešč, ki zajemajo železniško pro-
go med Mandalayem in Laio. (Piccolo.)

Pet japonskih ekspedicijskih zborov

Tokio, 16. aprila s. Službeno je bilo jav-
ljeno, da operira v južnih pokrajinah 5 ja-
panskih ekspedicijskih zborov. Med njimi
so tudi čete, ki se borijo v Birmi. Vseh
5 ekspedicijskih zborov vodi general grof
Hisihl Terauchi.

Ve avstralsko ozemlje vojno področje

Rim, 16. aprila s. Newyorški radio ob-
javlja, da je bil v Avstraliji objavljen go-
vor, po katerem se služba v vojski spre-
meni v aktivno in vse avstralsko ozemlje
proglasi za vojno področje. Oblasti poudar-
jajo, da gre za tehnični ukrep največjega
pomena.

Roosevelt o misiji generala Mac Arthurja

Rim, 16. apr. Na včerajšnji konferenci
tiska v Beli hiši je predsednik Roosevelt
v nasprotju z neko prejšnjo objavo zastopni-
ka generalnega štaba Združenih držav, po
kateri general Mac Arthur še ni uradno
prevzel vrhovnega poveljstva nad zavezi-
škimi oboroženimi silami na južnozapad-
nem delu Pacifika, izjavil, da je Mac Ar-
thur dejansko že vrhovni poveljnik vseh
oboroženih sil združenih narodov na bo-
jišču južnozapadnega Pacifika. Roosevelt pa
ni točno opredelil mej tega bojišča in je
samo ironično pripomnil, naj si s tem rajš
ubija glavo sovražnik. (Piccolo.)

Obnovite naročnino!

VELIK LETALSKI NAPAD NA ANGLIJO

Bombardiranje pristaniških in ladjedelniških naprav v Sunderlandu V Murmansk so bile zažgane tri ladje in sestreljenih sedem letal

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 16. aprila. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodu je napadal sovražnik na po-
sameznih mestih. Napadi so bili odbiti s
krvavimi izgubami nasprotnika.

V srednjem odseku je bila uničena od
svojih zvez odrezana skupina sovjetskih
sil, potem ko so se prej ponesrečili sovraž-
nikovi polzkusi prodora s hudimi krvavi-
mi izgubami.

V severnem odseku fronte so priborili
oddelki vojske in SS v krajevnih napadih
v najtežjih terenskih okoliščinah nadaljnje
ozemlje.

Pri letalskih napadih na Murmansk so
bili doseženi številni zadetki z bombami na
pristaniških napravah in skladiščih. Ena
večja in dve srednje veliki trgovski ladji
sta se vneli. Spremlajoči lovci so sestrelili
7 sovražnikovih letal.

V severni Afriki ni bilo nobenih posebnih
bojnih dogodkov.

V letalskih spopadih nad Bokavskim pre-
livom in pri poletih sovražnika nad Nein-
ski zaliv so sestrelili lovci in mornariško
topništvo 10 angleških letal.

Bojna letala so napadla v noči na 16.
april važno angleško pristanišče in ladje
delniško središče Sunderland. Po zadetkih
z bombami težkega kalibra so bili opaženi
obsežni požari.

Angleški bombniki so v poslednji noči
izvršili vzemirjevalne polete nad razne
kraje v zapadni Nemčiji. Civilno prebival-
stvo je imelo malenkostne izgube. Sestre-
ljeno je bilo eno sovražnikovo letalo.

Boji na vzhodu

Berlin, 16. aprila s. Večerni listi objav-
ljajo poročila iz nemškega glavnega stana
o bojih v posameznih odsekih vzhodnega
bojišča. Nemške pehote zaradi poplav, ki
so nastale zaradi odjuge, ni mogoče anga-
žirati na posameznih področjih. Vzhodno
od Harkova so specializirani oddelki s kon-
centrirano akcijo odbili šibkejšo sovražne
napade. Na vzhodni obali Krima je nemško
topništvo prislilo k umiku tri manjše so-
vjetske vojske ladje, ki so se skušale pribli-
žati nemškemu obalnemu postojankam.

Na finski fronti so sovjetske čete nas-
dale na področju ob Sviru med jezovi La-
doga in Onego. Napadi so bili odbiti in je
na bojišču obležalo nad 2000 mrtvih. Poleg
tega pa je bilo mnogo sovjetskih vojakov
ujetih. Sovjetski oddelki so napadali tudi
na Laponskem, a so se napadi izlojavili ob
obrambenem ognju nemških planinskih čet.

Nemška bojna letala in strmojavci so
včeraj posegali v borbe na področju ob li-
menskem jezeru. Bombardirali so in s stroj-
nicami obstreljevali sovražne in motorizir-
ane oklopne kolone na pohodu. Nekaj zbi-
rajočih se sovjetskih kolon je bilo napade-
nih povsem nenadno. Zadeti so bili več
tankov, ki so se pripravljali na napad. Mno-
go srednjih in težkih tankov je bilo uniče-
nih.

Živahno delovanje nemškega letalstva

Berlin, 16. aprila d. Na vzhodnem bo-
jišču so velike poplave, ki so nastale že z
nastopom južnega vremena, tudi v tork
ovirale sleherne vojaške operacije večjega
znajaja. Na jugu vzhodnega bojišča in v
južnem odseku srednjega dela fronte je bi-
lo v tork sorazmerno mirno, v kolikor gre
za delovanja pehote, zelo aktivne pa so bi-
le nemške letalske sile. Posebno bombniki
strmojavci so v srednjem odseku hudo in
z velikim učinkom napadali sovjetske čete
in tanka.

Iz petrograjkega odseka javljajo o moč-
nem delovanju nemškega težkega topništva,
ki je v tork obstreljevalo v Petrogradu vo-
jaško važne naprave in neko municijsko to-
varno.

O finskega bojišča javljajo poročila, da
tamkaj tork in potekel tako mirno kakor
na ostali vzhodni fronti. V finskem odse-
ku so sovjetske čete nadaljevale napade
zlasti na področju reke Svir med Ladokim
in Oneskim jezerom. vsi napadi pa so bili
odbiti s krvavimi izgubami za sovražnika.

S finskega bojišča

Helsinki, 16. aprila d. S finskega bojišča
javlja finko vojni poročilo, da je na Ka-
relski ožini napadlo finske postojanke so-
vražnikova pehota v moči ene stoletje. Ti
napadi, kakor tudi napadi posameznih so-
vjetskih izvidnic so bili odbiti. Finko top-
ništvo in metalič min so sovražnika priza-
deli hude izgube. Tudi na ožini Aunus je
sovražnik nadaljeval napade, vendar pa so
bili odbiti s finskiimi protisilniki. Pri za-
vetju neke utrjene postojanke po finskih
četah je bilo ubitih 109 boljševiških voja-
kov. Sovražnikov oddelek nad 200 moči
ki mu je uspelo prodreti v sprednje finske
črte, je bil nato obkoljen in popolnoma uni-
čen. Uničena je bila sovražnikova postojan-
ka 12 bunkerjev. Sovražnik je izgubil v
borbi za to postojanko 200 padlih. Finske
čete so zaplenile približno 100 strelnic in
mного pušk. V tork je izgubil sovražnik
na tem bojišču še nad 100 padlih.

Na vzhodnem delu finskega bojišča ni
bilo pomembnih vrednih ozemij.

Finske letalske sile so v tork zjutraj zelo
uspešno bombardirale sovražnikovo
oskrbovalno oporišče južno od Sviru. Po-
vzročile so eksplozijo v velikem skladišču
municije in zanetile množestevilne požare
v skladiščnih zgradbah. Kolono sovražni-
kovih motornih vozil, ki se je pomikala od
Ovrihenauma proti otoku Seiskari, je finko
letalstvo učinkovito bombardiralo in je
le 15 tovornih avtomobilov doseglo
otok.

Danski prostovoljci na vzhodnem bojišču

Berlin, 16. apr. d. S pristojnega nemške-
ga vojaškega mesta je bilo objavljeno, da

je včeraj odrinil na finko bojišče v borbo
proti sovjetskim četam nov oddelek dan-
skih prostovoljcev.

Obnovitvena dela v Ukrajini

Varšava, 16. aprila. Navzlic strupeni zi-
mi in bližini bojišča se v Ukrajini vrača
normalno življenje. Velika mestna središča
se ob prostovoljnem sodelovanju civilne
prebivalstva z največjo naglico obnavljajo.
V Dnjepropetrovsku so boljševiki uničili
316 poslopij. Izmed teh jih je bilo v zar-
nem času 23 popolnoma obnovljenih. V
znanem industrijskem središču Krivoj Rog,
kjer so Nemci že takoj prve dni po oku-
paciji zagotovili redno oskrbo vode in elek-
trične energije, je bilo v zadnjem času re-
aktiviranih več tvornic, medtem ko se ob-
navlja obrat v več drugih tvornicah. V
Kamencu je bilo obnovljeno središče, ki
spaja staro in novo mesto. Tudi kanaliza-
cijska dela se že bližajo zaključku. Ako se
upoštevajo težave, ki so nastale zaradi iz-
redno hude ruske zime, potem pa bližina
bojišča, je bilanca obnovitvenih del v Ukra-
jni zadovoljiva.

Letalski boji na zapadu

Berlin, 16. aprila d. S pristojnega nem-
škega vojaškega mesta javljajo da so v
noči na četrtek težka nemška bojna letala
v močnih skupinah napadla pristanišče na-
prave in središče britanske vojne industri-
je ob izlizu reke Tyne. Piloti so opazili, da
so na bombardiranih vojaških ciljih nasta-
le hude eksplozije, ki so jim sledili veliki
požari.

Berlin, 16. aprila d. V noči na četrtek so
britanski bombniki izvršili vrsto motilnih
napadov na stanovanjske okraje v zapadni
Nemčiji. Kakor javljajo s pristojne nem-
ške vojaške strani, ni bila nikjer povzroče-
na škoda vojaškega značaja ali škoda v
vojnem gospodarstvu. Med civilnim prebi-
valstvom je bilo nekaj ljudi ubitih in ra-
njenih. Po doslej zbranih podatkih je bilo
eno izmed napadajočih britanskih letal se-
streljeno.

Stockholm, 16. aprila. d. Iz Londona jav-

Fantazije ameriškega in angleškega tiska

Iskanje izhoda iz zagate po neuspehih na azijskih in evropskih bojiščih

Lizbona, 16. aprila. V govoru, ki ga je
imel pred zastopniki ameriških držav, je
izjavil Roosevelt, da zmaga še ni pred
vrati. O tej stvari diplomatski pred-
stavnik Srednje in Južne Amerike seveda
niti sami domnili niso. Zato pa je Roose-
velt takoj dovolil. Zmaga pa je gotova, da
pa jo pripravimo, bosta pretekli še dve le-
ti ali morda celo tri.

V pričakovanju te oddaljene zmage ob-
javljajo ameriški listi članke o splošnem
položaju. Po pisanju lista »New York Ti-
mes«
je nevarnost za Indijo po neuspehu
angleško-indijskih pogajanj postala zelo
resna. V washingtonskih krogih so prepri-
čani, da pripravljajo Japonci zasedbo Kal-
kute in Ceflona. Ker se čutijo Američani
sedaj bolj varne v Avstraliji, pripravljajo
ba je operacijski načrt, ki naj bi nadomestil
defenzivni načrt generala Wavella.

List »Philadelphia Record«
piše, da ob-
vladujejo Indijski ocean tri oporišča: Sin-
gapur, Cejlon in Madagaskar. Singapur so
Japonci že zasedli, Cejlon je že ogrožen in
zato bi morali sedaj Anglosasi zasesti fran-
coski Madagaskar. Indijski ocean, zaklju-
čuje list, nikakor ne sme postati prizorišče
stika med japonskim prodiranjem proti
severu in nemškimi prodiranjem proti jugu.

Med tem ko v Londonu, Washingtonu in
New Delhiju govorijo o politiki in stra-
tegi, se v Birmi razvija huda bitka. Poročeval-
ci lista »Daily Herald«
poročajo s tega bo-
jišča: Naj pridejo v Birmo oni gospodje, ki
govorijo o strategiji in politiki, da bi vi-
deli, kakor sem videl jaz, zemljo, ki je v
ognju okrog Mandalaya, med tem ko voja-
ki umirajo med plameni, ki jih ne morejo
pogastiti. Naj si le pridejo ogledat japo-
nska letala, ki so brez odpora spremenili
bivšo prestolnico birmanskih gospodarjev
v puščavo.

Gotovo bo že v nekaj tednih mogoče vi-
deti pomen teh strateških načrtov, o ka-
terih sovražnik tako javno razpravlja.
(Stampa Sera.)

Buenos Aires, 16. aprila s. List »Naci-
on«
objavlja dopis iz Washingtona, v ka-
terem komentira govorice, da so Roosevel-
tovi odposlanci v Londonu zahtevali od
Churchilla ustvaritev drugega evropskega
bojišča, pri čemer ugotavlja izredno velike
težave vojaškega in oskrbovalnega značaja,
ki nastajajo v nasprotju s to pobožno
željo, ki ji zato zelo verjetno Anglija ne
bo mogla ustreči.

Okoli Stalinovih zahtev po nujni pomoči

Berlin, 16. apr. s. Pod naslovom »Stalin
in Roosevelt zahtevata angažiranje britan-
ske vojske«
piše »Eugenzeitung«
v poseb-
nem dopisu iz Lizbone, da je nervoza bri-
tanskega časopisja glede bivanja ameriške
vojaške misije v Londonu pod vodstvom
šefa ameriškega generalnega štaba Mar-
shalla in šefa ameriške vojne proizvodnje
Hopkinsa dosegla te dni svoj višek, zlasti
po objavi, da bosta Rooseveltova odposlan-
ca še podaljšala svoje bivanje v britanski
prestolnici. Ni nobenega dvoma, da se se-
danji vojaški razgovori v Londonu sučejo
okoli vprašanja ultimativne zahteve S'ta-
lina, naj se njegovi zavezniki končno odlo-
čijo izpolniti svoje obljube. Neuspeh tako
zavne zimske sovjetske ofenzive je prislil
Moskvo k novim zahtevam v tem smislu.

Ijajo, da je bilo tamkaj objavljeno službe-
no poročilo o močnem napadu nemškega
letalstva na neko obalno mesto v severno-
vzhodni Angliji. Angleško poročilo prizna-
va, da je bilo povzročene mnoge škode in
da je brzokone tudi precej človeških žrtev.
Londonsko poročilo pravi, da je bil ta napad
nemškega letalstva, izvršen v noči na sre-
do, najmočnejši, kar jih je bilo v omenje-
nem distriktu zabeleženih zadnje mesece.

Zopet dve ameriški ladji potopljeni

Buenos Aires, 16. apr. d. Po vesteh iz
Ria de Janeiro, ki pa jih ni mogoče kon-
trollirati, sta bila v bližini severne brazilske
obale potopljena dva nadaljnja ameriška
petrolejska parnika in neka angleška tr-
govinska ladja. Poročilo iz Ria de Janeiro
pravi, da se je doslej 63 članov posadk po-
topljenih ladij izkrcalo v neki brazilski
luki. V tukajšnjih mornariških krogih so
dijo, da gre morda za ameriški petrolejski
ladji »Thomas Cobb«
s približno 7000 to-
nami in »Eugene Werthayer«
s 7138 to-
nami.

Poškodovane angleške transportne ladje

Madrid, 16. aprila s. V Gibraltar je pri-
spel večji britanski transport čet, sestav-
ljen iz več prevoznih ladij, ki so jih zadeli
osni torpedi v bližini Azorov.

Sestanek japonskih vojaških atašeev

Berlin, 16. aprila d. Vojaški atašeji, do-
deljeni japonskim diplomatskim predstav-
nikom v raznih evropskih državah, so se
včera: sestali v Berlinu na razgovore, ki so
nadaljujejo tudi danes. S pristojnega nem-
škega vojaškega mesta je bilo v sredo po-
poldne v zvezi s tem sestankom izdano po-
jasnilo, ki pravi, da bo glede na temo so-
delovanje med Nemčijo in Japonsko ta se-
stanek japonskih vojaških atašeev v Ber-
linu nudil priložnost za razgovore japo-
nskih vojaških predstavnikov z zastopniki
nemških oboroženih sil.

Problem, ki pri tem nastaja za sovražni
tabor, bi bilo mogoče prikazati takole:
Sovjetska vojska, ki je utrjena zaradi
zimske kampanje, se boji spopada z nem-
ško vojsko v napovedani bližnji nemški
ofenzivi. Ameriška vojska je vse
prej ko pripravljena za kakršno koli pod-
jetje, še najmanj pa za kako pobudo. An-
gleška vojska je sicer pripravljena na svo-
jem otoku, vendar čaka na

Navodila Eksc. Graziolija

komisarjem okrajnih glavarstev in funkcionarjem
Visokega komisariata

Ljubljana, 16. aprila
Predvčeršnjim jutraj je Eksc. Graziolij sprejel v vladni palači komisarje okrajnih glavarstev in drugih funkcionarjev ter strokovnjakov Visokega komisariata in jim podal pregled položaja občin v pokrajini v zvezi z občinskimi upravljanjem, proračuni, ustanovami in prispevki za javna dela. Nato je obrazložil delovanje krajevnih podpornih ustanov in namestitvenih uradov ter je govoril o uspešnem delovanju zdravstvene službe. Predmet posebne proučitve je bilo vprašanje oskrbe z živili

ter nadzorstvo nad živilskimi nakaznicami in cenami. Obrazložil je nekatera vprašanja poljedelskega značaja, zlasti v zvezi z bolj koristno izrabo zemljišč za obdelovanje v skladu s potrebami pokrajine.

O raznih vprašanjih, ki so bila postavljena v razpravo, so poročali komisarji okrajnih glavarstev in navzodni funkcionarji.

Visoki Komisar je končno dal točna navodila za delovanje na vseh področjih pokrajinskega življenja.

Zvezni podtajnik v Logatcu

Ljubljana, 16. aprila
Po odredbi Zveznega tajnika je Zvezni podtajnik Ernest Capurro pregledal v spremstvu fašistke Rea Arielle, pokrajinske tajnice kmečkih gospodinj, drugo okoliščino zveze. Proučil je efektivne sile podrejenih organizacij ter politični in gospodarski položaj okoliščine. Fašistični pravak se je posebej zanimal za doslej opravljeno podporno delovanje. V spremstvu okoliščinskega inspektorja je obiskal zastopnike vojaških oblasti v Logatcu. Od tam je krenil v krajevni sedež borbeno fašistične organizacije, nadziral solsko kuhinjo in se prepričal o njenem rednem poslovanju. V družbi okoliščinskega inspektorja je zvezo center v Planini. Pregledal je kartoteko in

ni Podtajnik popoldne pregledal strankin se prepričal o poslovanju v uradu. Bi je tudi na sedežu Dopolavora in nadzoroval solsko kuhinjo, ki posluje v popolnem redu v lokalni občinski soli. Istega dne je bil tudi na Rakuju kjer je prav tako inspiciral pri fašističnem centru.

Zvezni podtajnik je ob priliki svojega inspektorja potovanja lahko ugotovil uspešno delovanje na vseh področjih ter je izrazil sodelavcem svoje zadovoljstvo sprito uspešno dovršeno dela ter jim je dal v imenu Zveznega tajnika natančna navodila za nadaljnje delovanje. Pozval jih je, naj posebej ojačajo svoje delovanje na področju socialne pomoči in propagande.

Bencin za Španijo

Pod tem naslovom je objavila »Frankfurter Zeitung« pred dnevi zanimiv dopis iz Madrida, iz katerega posnemamo:

Španija ni z nikomur v vojni. Ona tudi ne leži v zaprtim pasu njene luke so proste za trgovski promet. Ona ima nadalje tudi svoje posebno brodogradbeništvo in svoje večje rafinerije na Kanarskem otočju in v posebne petrolejske pravice v Venezueli. A navzlic vsemu temu ne more dobivati zadostnih količin pogonskih sredstev. V njegovo oskrbo s petrolejem se vmešuje Amerika. Anglija in Severna Amerika Washington namreč politično in finančno kontrolira njene petrolejske družbe, pa tudi južnoameriške proizvodnje in toliko meri, da mora Španija vsakokrat znova zaprositi za dovoljenje za odvoz petroleja. Anglija na drugi strani zahteva, da ima vsaka španska ladja svoj »navicert« in zelo spretno skrbno najprej z odlašanjem izdaje navicertov, potem pa še z drugimi sredstvi da po Washingtonu dovoljeni kontingent petroleja prispe v Španijo čim kasneje ali pa ga sploh ni mogoče izkoristiti. Seveda noče pri tem nobena izmed navedenih dveh držav odkrito priznati, da vršita s te taktiki pritisk na Španijo, da bi jo omejevali glede političnih in gospodarskih načrtov demokracije. Na prav zvit način priznava Španec samo ono količino, ki so jo Španci povprečno uvažali v zadnjih 10 letih pred 1. 1936 in sicer z utemeljitvijo, da leta državljanske vojne in kasnejši čas ni mogoče jemati za osnovo normalnih letnih potreb. Pri tem seveda z namenom prezirajo dejstvo, da se je na vsem svetu v zadnjih 15 letih potrošnja pogonskih sredstev zelo dvignila. Španija, ki je za normalne gospodarske potrebe potrebovala okrog 600.000 ton pogonskih snovi, dobiva po tem računom navzlic dejstvu, da so s posledicami državljanske vojne nastale zanjo povsem nove naloge, komaj tretjino navedene količine. Pri tem pa ji ne orogovarjajo le naj se s to tako zvano »normalno« mirovno potrebo zadovolji, temveč ji poleg vsega namigujejo, da hočejo s tem preprečiti, da bi Španija dobijala petrolej dobavljalca vojujočim se strankam. Pri tem pa tudi najbolj povprečen ameriški in britanski agent dobro ve, da morajo vse inozemske prometne družbe, ki se gajo do Španije same že dolgo skrbeti za bencin in ga voziti s seboj.

Španija je zvišala ceno bencina nad petkratno prejšnjo, izločila je iz prometa vsa težka vozila, ostala pa omejevala na potrošnjo največ polpovnega litra bencina na konjsko silo na mesec. Navzlic temu je pomanjkanje gonilnih snovi tako veliko, da so morale ustaviti svojo plovidbo tudi ribiške motorne ladje, a tudi vsi težki tovorni avtomobili, ki so bili zaradi pomanjkanja železniškega parka še prav posebno potrebni za notranji gospodarski promet. Tena Španec lahko prenaša omejitve, ker ve da so potrebne v interesu skupne politike. Mora pa obkultiti kot cinizem, ako britanski listi in radio, ki tako radi in naglo poročajo o sleherni resnici ali samo dozdveni težavi v Španiji, sprito tega položaja zasmehljivo izjavljajo, da Anglija skrbi za to, da sme Španija uvažati zadostne količine gonilnih snovi, ali pa, ko celo britanski trgovci vselej zastopajo to mnenje, ko se pogajajo s Španci o novih trimesčnih kontingentih. Ne smemo se potemtakem čuditi ako prihajajo v Madridu do zaključka, da bi vojni taktiki storiš pač bolje, ako bi svoje britanske ladje, ki jih uporabljajo na Atlantski za zaporo dovoznih poti v Španijo, rajši uporabljali na Pacifiku za obrambo lastnih petrolejskih ladij namesto da bi z njimi nadzirali tuje ladje s tujim petrolejem.

Skrbi današnje Švedske

Nemški list »Kölnische Zeitung« objavlja zanimiv dopis svojega dopisnika iz Stockholma, iz katerega posnemamo nekaj podrobnosti:

Šef švedskega generalnega štaba general Thörnell je pred kratkim zaključil svoje pripombe k švedskemu spomladanskemu oborožitvenemu programu s politično zahtevo, naj bi se tudi na švedskem ustanovilo tako zvani vojni kabinet. Prelog je za netrhalno državo kaj nenavaden, kaže pa, kako si v razvoju časa vojujoče se in s puško ob nogi stoječe države vedno bolj sklanjajo. Za vse narode sveta je jeseni leta 1939. nastopila nova doba. Napadali bi zato bilo gledati še vedno na nevtrelce kot na nekakšne »vaze miru«, h kateremu se bomo vsi prej ali slej vrnili. Nikdar več se v takšno stanje ne bomo »povrnili«, kajti svet se spreminja...

Tudi gospodinjne na švedskem so se, sicer nekoliko pozneje kakor nemške, prilagodile novim razmeram. Obrniti kruha so

nekoliko manjši kakor v Nemčiji, zato pa je še možnost, da si ljudje pomagajo z ribami in konzervami. Družabno življenje dobiva enostavnejše oblike, cene in plače pa določujejo, kolikor je le mogoče, državne oblasti. Nekot vsemožečne stranke stopajo v pozabo, čeprav vsaj formalno se postavljajo vlado. Osnovni motivi političnega in zasebnega življenja so tako rekoč ostali isti, vendar se tu pojavljajo nekoliko bolj zadržani kakor v borečih se državah. V kolikor razpravljajo na švedskem o politiki, je govora o tako zvanem »korakanju« v drugi vrsti. Seveda se je povečala zavest, po kateri bi se švedski narod v primeru, če bi čas izahteval tudi švedski odpor proti zunanjemu napadalcu, pokazal doraslega svojim nalogam kakor finski narod. Ponovno se je to pokazalo prav v zvezi z novimi govorci v Londonu in New Yorku, da propagirajo sovjetski poslanci in njihovi sodelavci novo boljše na evropskem severu; na švedskem so tedaj sledili novi vpoklici pod orožje.

Seveda postavlja obramba države za daljšo dobo prav tako težke probleme. Že v mirnem času je bilo nazadovanje rojstev osrednje vprašanje švedskih socialnih politikov. V nekaj desetletjih se bo namreč pojavil presek smrti nad rojstvi. Pretekla desetletja so se n. pr. boljšice države zelo upirale označbi, da so »obrobne države«, sedaj pa obstoji resna nevarnost, da bodo postale vse nordijske države brez izjeme — kajti sosedom švedske ni v tem pogledu nič bolje — obrobne države v pravem pomenu besede, to pa zaradi biološke slabosti. Ko bo po tej vojni minilo precejšnje lastne državne suverenosti malih narodov, ki ga lahko opazujejo tudi na švedskem, bo nastopila ugodna — in seveda poslednja — prilika, ko bo mogoče zaustaviti propadanje naroda.

Dopisnik opisuje nato še podrobno položaj švedske na kulturnem področju, zlasti v pogledu šolanja dorasajoče generacije in glede proforsorskega kadra, ki je po njegovem mnenju vedno šibkejši, pripominjajoč v tej zvezi, da čaka tudi švedsko kakor vse druge male narode, ki se bodo odrekli pretiranemu poudarjanju svoje suverenosti, široko polje lastnega uveljavljanja v tekmi z drugimi narodi. Svoj dopis pa tako zaključuje:

Naj nihče več ne išče idile v življenju »nevtrelcev«: ono je že izgubilo svoj čar, kjer se sploh še drži. Današnji nevtrelci so vsi že na najboljši poti, da odkrijejo Evropo kot kontinent najširših možnosti.

Italijanski konzulat v Mostarju

Mostar, 16. aprila s. Tu je bil ustanovljen italijanski konzulat.

Gospodarske stiske na Kubi
Buenos Aires, 16. aprila s. Po številnih poročilih iz Havane postaja gospodarski položaj na otoku Kubi vedno slabši. Notranji minister je v nekem svojem poročilu izjavil, da je zaradi pomanjkanja bencina naštetu industriji in prevoznih družb ustavilo svoje delovanje. Zaloge bencina so no izjavi ministra skoro že povsem izčrpane navzlic strogemu racijoniranju, ki je bilo uvedeno.

Rooseveltova soproga se bo posvetila politiki

Stockholm, 16. aprila s. V političnih krogih v New Yorku se po trditvah dopisnika lista »Svenska Dagbladet« kaj različno komentirajo vesti, da je Rooseveltova soproga Eleanor, ki ni zadovoljna s tem, da bi predsedovala samo raznim dobrodelnim odborom in ustanovam, sklenila vreči se v politično življenje in se pri prihodnjih parlamentarnih volitvah predstaviti kot kandidatkinja. Ba je si želi ustvariti posebno politično osnovo. Zdi se, da je ta vest več ko samo govorica, saj jo potrjujejo njeni zelo intimni prijatelji.

Razlastitev židovskih nepremičnin na Madžarskem

Budimpešta, 16. aprila s. Ministrski svet se je sredi sestal in odobril zakon o razlastitvi židovskih nepremičnin.

Zmanjšanje rumunskega državnega dolga

Bukarešta, 16. aprila s. Rumunski državni dolg je znašal 31. marca 1942 91 milijard lejev. 54,4 milijarde ga je odpadlo na upnike v tujini, 36,6 na notranja preojila. Državni dolg se je znatno zmanjšal zaradi rednih odplačil v zadnjih letih. Narasla so notranja posojila nasproti zunanji, kar dokazuje ugodni razvoj na rumunskem trgu kapitalov. Samo v zadnji poslovni dobi se je notranji dolg dvignil od 31,4 na 36,6 milijarde lejev.

Zgrešeni Rooseveltovi računi

Berlin, 16. aprila s. Nemška politično-diplomatska korespondenca komentira poslednje Rooseveltove izjave in po prikazu vseh doseženih napak, ki jih je Roosevelt pokazal v prevoji političnega in vojaškega položaja, na kratko ugotavlja, da predstavlja poslednje in najbolj odkrito takšno Rooseveltovo pogrešno spekulacijo ona glede vichyjske vlade in sicer v zmanjšanju imenovanja ameriškega konzula v Brazzavilleu. Izmenjava diplomatskih not med obema vladama, piše Nemška diplomatsko-politična korespondenca, je dala jasno razumeti tudi Rooseveltu, da so tudi njegovi nesramnosti postavljene meje. Francoska vlada ni nikakor pripravljena dopustiti, da bi ji Severna Amerika dajala lekcije o patriotizmu. Roosevelt se je lahko že prepričal, da so v Franciji grožnje in smutitve Zedinjenih držav v daljšem razvoju ustvarile v francoskem narodu moralno stanje, ki nikakor ni tako kakršnega si je Bela hiša želela.

Požar na angleškem parniku v Čilu

Buenos Aires, 16. apr. d. Iz čilškega glavnega mesta Santiaga javljajo, da je v terek na britanskem tovornem parniku »Loreto« iz neznanega vzroka izbruhnil požar, ki je uničil ves tovor konoplje in ladjbo hudo poškodoval. Oblasti so uvedle preiskavo, ker so na parniku našli sledove vnetljivih snovi.

Poostrena ameriška tiskovna cenzura

Buenos Aires, 16. apr. d. Iz Washingtona javljajo, da bo prispelo tjakaj v kratkem 40 direktorjev ameriških listov. Washingtonski vest pravi, da je namen tega potovanja ameriških novinarjev v Washington ta, da se seznanijo in spriznajo z ameriško cenzuro ter da bi imeli v bodoče zanj več razumevanja. Kakor znano, so bili cenzurni ukrepi v Zedinjenih državah zadnji čas zelo poostreni in listi ne smejo poročati drugega, česar ne prejmejo iz uradnih virov.

Finski otroci na švedskem

Stockholm, 16. aprila s. Še vedno prihajajo na švedsko finski otroci. Onih 13.000, ki so že prispeli, se je te dni pridružiljo nadaljnjih 600 finskih otrok, ki so prispeli z dvema parnikoma. Zdi se verjetno, da bo število finskih otrok na švedskem v teku poletja naraslo na kakih 20.000.

Gospodarstvo

Zunanja trgovina Hrvaške

Vojni in politični dogodki spomladi lanskega leta v prvi dobi po ustanovitvi države Hrvaške niso dopuščali točno evidenco hrvaškega izvoza in uvoza. Odkar so bile končno določene meje Hrvaške, pa se vodi točna statistika. Sedaj objavljajo hrvaški listi naslednje zanimive podatke iz te statistike.

Različnost gospodarske strukture med državo Hrvaško in prejšnjo Jugoslavijo se zrcali zlasti v lanskem izvozu Hrvaške. Glavni predmet izvoza poljskih pridevkov je tobak. Poleg tega pa je lani izvažala Hrvaška tudi sadje, zlasti iz Hrvaškega Zagorja, nadalje večje količine silv in posušene sadija. Nekaj sveže povrtnine (zelja, paprike, paradižnika itd.) je šlo na Spodnjo štajersko, krompir, zelje pa je Hrvaška izvažala v nove italijanske pokrajine Dalmacije. Izvozna statistika obsega tudi nekaj izvoza konoplje, medtem ko je bil izvoz zdravilnih želišč razmeroma slab. Tudi vino se je iz severne Hrvaške izvažalo predvsem na štajersko.

Glede na okolnost, da je bilo poklano v teku vojne precej živine in da je v prvi dobi cvetelo tudi tihotapstvo, je bil izvoz živine in živalskih proizvodov slab. Precej konzumira tudi Zagreb sam, ki mora danes preživljati 100.000 ljudi več nego poprej. Za krmiljenje svinj je primanjkovalo koruze in je morala Hrvaška celo uvažati nekaj pitanih svinj v zamenjavo za mesne svinje. Pač pa je pretežni del izvoza jaje bivše Jugoslavije odpadel na Hrvaško. Izvoz perutnine se je zmanjšal deloma zaradi tega, ker se je ob pomanjkanju mesa povečal konzum perutnine v Hrvatski sami, pa tudi zato, ker je v interesu Hrvatske, da se poveča številčno stanje perutnine in tako omogoči večji izvoz jajc. Znan je bil izvoz surovih kož drobnice, nekaj pa je bilo izvoženih tudi rib.

Najvažnejšo postavko hrvaškega izvoza po tvorijo gozdni proizvodi. Hrvaška je izvažala lani mehki rezani les in trdi gradbeni les, nadalje tanila in proizvode suhe destilacije lesa.

Poleg znatnejših količin železne rude in boksita je lani izvažala nekaj premoga, od kovin pa mangan in ferocilij. Beočna tvornica cementa pa je izvažala cement v Srbijo in Vojvodino.

Uvozna statistika zaznamuje v sektorju kmetijskih proizvodov predvsem uvoz sladkorja, riža in južnega sadija, v sektorju živine in živalskih proizvodov pa uvoz pitanih svinj in masti. O kovin je morala Hrvaška uvažati aluminij, svinec, baker, cink in kositer. Znatno je bil uvoz premoga in koks, strojev in predmetov iz železa. Od tekstilnega uvoza sta odpadli dve tretjini na tkanine in ena tretjina na surovine in polfabrikate. Hrvaška je morala uvažati tudi znatne količine tehnično-kemičnih proizvodov, zlasti organskih in anorganskih barv, industrijskih kislin in farmacevtskih proizvodov ter večje količine celuloze, lepence, rotacijskega papirja in ovojnega papirja. (Zagrebska tvornica papirja krije le 50% celotne potrebe v državi.)

V uvozni statistiki je z deležem preko 70% na prvem mestu Nemčija, ki je dobavljala predvsem premog in koks, stroje, elektrotehnični material, izdelke iz železa, tekstilno blago, celulozo, kemične izdelke in papir. Znatno je bil tudi uvoz iz Italije, zlasti uvoz tekstilnega blaga, južnega sadija, strojev, kemičnih proizvodov itd. Le manjše količine blaga pa je Hrvaška uvažala iz Slovaške, Madžarske, Bolgarije, Rumunije in Švice.

Gospodarske vesti

Italijanski zgodnji krompir. Sprito bližnjega pričetka izvozne kampanje za ita-

Papeževa poslanica

Vatikan, 16. aprila d. Ob 25letnici, odkar je bil posvečen za škofa, bo papež Pij XII. 13. maja ob 18.30 zvečer po radiu naslovil na svet posebno poslanico. Naslednjega dne se bo po radiu prenašala tudi slovesna maša, ki jo bo papež daroval v katedrali sv. Petra.

Hitlerjevo odlikovanje bolgarskega kralja

Sofija, 16. aprila s. Kralj Boris je sprejel v avdienci Hitlerjevega posebnega veleposlanika, pooblaščenega ministra barona Dörnberga, ki mu je v Hitlerjevem imenu izročil nemško odlikovanje velikega zlatega križa Nemškega orla.

Razpust framasonskih lož v Franciji

Vichy, 16. aprila d. Tu je bil včeraj objavljen vladni odlok, s katerim je bilo razpuščenih 8 framasonskih lož in njihovih stranskih organizacij v Franciji in francoskih kolonijah.

Karlo Rupel v radiu

Med najboljšimi slovenskimi violinisti je Karlo Rupel, docent na Glasbeni akademiji v Ljubljani, brezdomna eden izmed najbolj znanih. Prvi glasbeni pouk je doživel na domačem ljubljanskem konservatoriju, kamne pa je svoje glasbeno znanje izpopolnjeval v Pragi, pri slavnem pedagogu Sevciku in končno še v Parizu.

Danes ob 14.15 bo Karlo Rupel v studiu ELAR — Radio Ljubljana sodeloval kot solist radijskega orkestra, pod vodstvom D. M. Šijanica, pri zanimivem koncertu, čigar glavno točko predstavlja Bachov koncert v A-molu za violino in orkester.

Glavna tema te čudovite skladbe, v kateri se je slavni nemški skladatelj držal vivaldijske oblike, obstoji v nanizanju vrste motivov na melanholično melodijo solista.

Andante temelji na »bašo ostinato«, medtem ko finale dobi obliko »corrente allegro«, ki se približuje Saltarellu.

Bachov koncert zahteva predvsem, izrednih tehničnih in stilističnih sposobnosti solista, katere je violinist Rupel že ponovno dokazal pred našo koncertno publiko.

Oddaja bo izpolnjena še z melodičnim in resnim Nardindijevim adagiem koncerta v G-duru. Nardini je znan italijanski skladatelj v stilu rokoka. Oddajo bo zaključila nežna in rahločutna Godardova skladba »Zroč v nebo«.

lijanski zgodnji krompir, ki ga prično izvažati običajno 1. maja, objavlja »Kölnische Zeitung« članek, ki pravi, da so letos izgledi za letino zgodnjega krompirja navzlic morebitni zakasnitvi letine prav dobri. Italijanski prikadelj zgodnjega krompirja se je gibal v zadnjih petih letih med 310.000 in 353.000 ton (le v letu 1936. je znašal samo 259.000 ton). Skoro polovico priidelka izvažala Italija v inozemstvo. Tako je znašal izvoz v letu 1937. 155.900 ton, v letu 1938. pa 143.000 ton. Že pred vojno je Italija največ zgodnjega krompirja izvažala v Nemčijo, kamor je šlo več nego polovico vsega italijanskega izvoza. Zgodnji krompir se prideluje največ v Campaniji, zlasti ob Napuljskem zalivu, kjer so talne in podnebne razmere za pridelovanje izredno ugodne. Pridelujejo pa ga tudi v Apuliji in Siciliji. Seme za zgodnji krompir pridobivajo predvsem v višjih legah Alp. deloma pa uvažata Italija zgodnji semenski krompir tudi iz Nemčije in Nizozemske.

— Zamenjava grških drahem na Jonskih otokih. Po odredbi italijanske vlade, so bile na Jonskih otokih (Krf, Leukas, Kefalonija, Zante, Itaka itd.) zamenjane grške drahme za nove jonske drahme, ki so odsele na teh otokih edino zakonito plačilno sredstvo. Zamenjava je bila izvršena v razmerju 1:1.

— Italijansko slovaška blagovna izmenjava. Po slovaških podatkih je znašala lani blagovna izmenjava med Italijo in Slovaško 400 milijonov Ks nasproti 306 milijonov v letu 1940 in 100 milijonov v letu 1939. Slovaška je lani uvažala iz Italije tekstilno blago, lan, sadje, konzerve in vino, izvažala pa je v Italijo živino, perutnino, železno blago, rezan les, oglje, parafin in metilni alkohol.

— Razsodišče Ljubljanske borze je na svojem izrednem skupščinskem zasedanju dne 15. t. m. izvolilo novo predsedstvo. Za predsednika kolegija rasodnikov je bil izvoljen g. dr. Ciril Pavlin, ravnatelj Zdrženih papirnic, Vevče, za podpredsednika pa g. dr. Josip Basaj, ravnatelj Zadrženje zveze v Ljubljani.

— Prenos čekovnih računov na pošto hranilnico v Beogradu. Poštna hranilnica v Beogradu je izdala poziv vsem imetnikom čekovnih računov pri bivših podružnicah v Ljubljani, Sarajevu, Podgorici in Splitu, ki stanujejo na področju vojaškega poveljnika v Srbiji, naj stavijo predloge za prenos teh računov na čekovni račun pri poštni hranilnici v Beogradu.

— Oddaja prekomernih zalog žita na Hrvaškem. Hrvaška vlada je izdala odredbo, po kateri morajo tudi zasebniki oddati zaloge žita in moke, ki presegajo potrebo do nove letine, to je do konca avgusta. Za potrošnjo do nove letine je določena količina 34 kg na osebo. Zasebniki smejo presežek žita in moke prodati le pooblaščenim nakupovalcem.

— Specializirane v nemški konfekcijski industriji. V okviru ukrepov za koncentracijo proizvodnje konfekcije za civilne potrebe, ki imajo namen, da bo čim več delovnih moči na razpolago za vojno industrijo, je sedaj v teku specializacija nemških konfekcijskih tvornic. V bodoče bodo smele posamezne konfekcijske tvornice izdelovati le posamezne vrste konfekcijskih obladih. Obrati, ki imajo manj kakor 80 delavcev in nameščenec, bodo smeli izdelovati n. pr. samo moške obleke, ali samo moške plašče ali samo obleke za otroke. Velika podjetja, ki imajo preko 240 delavcev in nameščenec, pa bodo morala omejiti proizvodnjo na največ tri take blagovne skupine. Podjetja bodo morala tudi zmanjšati število raznih vrst krojev.

— Nemško-turška blagovna izmenjava. V mesecu juniju bo odprtjen promet na novem mostu preko Marice ob turško-bolgarski meji, ki je bil postavljen namesto porušenega mostu. Turški poslanik v Berlinu Hurever Gerede je sprito bližnje odprtive mostu izrazil svojo zadovoljstvo, da bo obnova prometa na železniški progi, ki veže Turčijo z Evropo, omogočila znatno povečanje blagovne izmenjave Turčije z Evropo zlasti Nemčijo. Za blagovno izmenjavo z Nemčijo je bila z lanskotrgovinsko pogodbo ustvarjena široka osnova.

— Češka Union banka je že leta 1939 prešla v interesno sfero nemške velebanke Deutsche Bank. Kakor poročajo iz Berlina, ima Deutsche Bank od skupne glavnice Češke Union banke, ki znaša 100 milijonov kron, okrog 90%. Sedaj bo verjetno tudi preostalih 10% delnic prešlo v portfelj zavoda Deutsche Bank. Češka Union banka namreč letos zaradi okrepitve rezerv ne bo izplačala dividend, zato pa je Deutsche Bank stavila še preostalih delničarjem ponudbo, da jim zamenja delnice Češke Union banke v razmerju 1:1 v delnice zavoda Deutsche Bank skupaj z dividendnim kuponom za leto 1941. (dividenda zavoda Deutsche Bank za leto 1941. znaša 6%). Zato je pričakovati, da bodo še preostale delnice Češke Union banke prešle v roke zavoda Deutsche Bank.

— Novo tipiziranje moke v Nemčiji. Nemčija je že pred leti uvedla nov način tipiziranja moke, pri katerem se posamezne tipe moke označujejo s številskimi. Tako pomeni označba pšenične moke s številko 1470, da vsebuje en kilogram te moke 14.70 grama (147%) nezgorljivih snovi. Čim finjša je moka, tem manjši je ta odstotek, čim bolj pa je žito izmelto, tem bolj se dvigne odstotek nezgorljivih snovi. Od 1. aprila so stopili v Nemčiji v veljavo novi predpisi glede izmelitve žita. Po teh predpisih bodo odsej mleli v manjši količini finejšo belo pšenično moko z označbo 1050 (doslej 1470), zato pa se bo žito za krušno moko bolj izmelto in no imela v bodoče krušna moka označbo 2800 (doslej 1470), enotna moka pa označbo 1700. Ržena moka se bo mlela v dveh tipih z označbo 1790 in 1800.

— Borba Švice proti angleški blokadi. Težko je, ki jih dela Velika Britanija šivil v prometu s prekomorskimi državami v okviru blokadnih ukrepov, so se v zadnjem času še povečale. Anglija je lani v jeseni onemogočila Švici uvoz številnih važnih surovin, ki jim je odredila izlajanje blokadnih spremnic (navicertov), in je priznala le uvoz določenih kontingentov živil, ki pa je nezadosten. V marcu t. l. je Anglija nastopila z novimi ukrepi proti Švici, ki se tičejo švicarskega izvoza. Doslej so dopuščala angleška blokadna oblastva izvoz švicarskih izdelkov v prekomorske države, če delež surovin iz osemih držav in dodelave v osemih državah ni presegal 25%. V bodoče pa naj se ta odstotek zniža kar na 5%, kar bi pomenilo v praksi prenehanje švicarskega izvoza industrijskih izdelkov v prekomorske države sprito okolnosti, da mora Švica železo in premog skoraj v celoti uvažati iz Nemčije in da v strojni industriji že vrednost porabljenega premoga in železa presega 5%. Anglija pa ni pripravljena dobavljati Švici premog in železo. Ker Švica nima mnogo surovin, je naravno, da skoro vsak industrijski izdelek vsebuje znaten odstotek surovin in dela, ki odpade na osme države. Posebna švicarska delegacija se selaj že 14 dni brezuspešno pogaja z Anglijo, da bi se revidiral ta blokadni ukrep, ki je v nasprotju z mednarodnim pravom.

— Švicarske zvezne železnice imajo velike koristi od tranzitnega prometa. Pred sedanjo vojno so bile švicarske zvezne železnice dolgo vrsto let zelo pasivne. Šele v zadnjih treh letih se je položaj bistveno zboljšal, in sicer tako zaradi večjega notranjega prometa kakor tudi zaradi znanega tranzitnega prometa. Tako so švicarske zvezne železnice v letu 1939. po dolgi vrsti let prvokrat zabeležile presežek v višini 7,4 milijona frankov, naslednje leto pa presežek 13,4 milijona. Za lansko leto se je presežek dvignil na preko 50 milijonov frankov. Ker pa so povečali odpise in izvršili zastale odpise, je za preteklo leto končno izkazan presek v višini 18 milijonov frankov. Obratni dohodki so se lani dvignili na 442 milijonov frankov, čisti obratni izdatki pa so znašali 253 milijonov frankov.

— Švedska ima že 73.000 avtomobilov na pogon z generatorskim plinom. Ko je v aprilu 1940 usahnul uvoz bencina na Švedsko je imela Švedska šele 1000 motornih vozil na pogon z generatorskim plinom. Švedski lastniki avtomobilov pa so se razmeroma naglo prilagodili novim razmeram in sedaj poročajo iz Stockholma, da je bilo 1. januarja t. l. v prometu že 72.755 avtomobilov, ki so preurejeni za pogon z generatorskim plinom, in sicer 29.944 osebnih avtomobilov, 39.147 tovornih avtomobilov in 3664 avtobusov. Vsega je bilo v začetku letošnjega leta preurejenih na pogon z generatorskim plinom 61% vseh tovornih avtomobilov, medtem ko znaša odstotek pri osebnih avtomobilih 17%. Polovica vseh preurejenih tovornih avtomobilov in avtobusov vozi z lesnim plinom, druga polovica pa je preurejena na pogon s plinom od lesnega oglja. Osebnih avtomobilov vozi na pogon z generatorji na oglje. V švedski danes že 120 tvornic izdeluje generatorje za avtomobile. Preurejena motorna vozila potrebujejo znatne količine lesa in oglja in ima Švedska težavo glede oskrbe z ogljem, čeprav se je proizvodnja oglja znatno povečala. Znatne količine oglja potrebujejo tudi železarne namesto koks pri pogonu plavžev.

— Brezposelnost v središču ameriške avtomobilske industrije. Kakor je znano, je v Zedinjenih državah oblastveno ustavljena vsaka proizvodnja osebnih avtomobilov za civilne potrebe. V zadnjem času je bila tudi ustavljena proizvodnja tovornih avtomobilov za civilne potrebe. Ogromne tvornice v Detroitu, kjer je središče avtomobilske industrije, se morajo sedaj preosnovati za proizvodnjo vojaških vozil ter bodo v polnem obsegu znova obratovala šele v jeseni. Zato vlada trenutno v Detroitu velika brezposelnost, ker je pri delih, ki so v zvezi s preureditvijo tvornic, zaposleno le razmeroma majhno število delavcev. Po ameriških cenitvah je trenutno brez posla okrog 300.000 delavcev avtomobilskih tvornic in okrog 500.000 uslužbencev, ki so bili doslej zaposleni v trgovini z avtomobili. Podjetja zatr

Ekse. Visoki Komisar odhaja iz palače Hranilnice Ljubljanske pokrajine, kjer si je ogledal urade občinskega odbora Pokrajinske podporne ustanove in urade hranilnice

Leopoldina Šavnikova †

V sredo je v Kranju preminila v 91. letu starosti vdova po lekarnarju ga. Leopoldina Šavnikova, rojena Jugovic. Po rodu je bila pokojna gospa iz Trieste, od koder so se starši preselili v Stražšče pri Kranju. Poročila se je z znanim lekarnarjem in poznejšim dolgoletnim kranjskim županom mag. pharm. Karlom Sav-

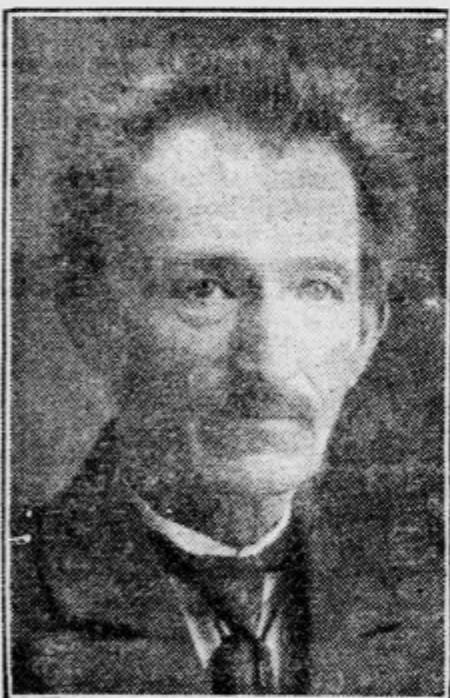

nikom. Zakoncema se je rodilo 7 otrok, od katerih živi samo še hči Anica. Rajnka je bila vedno podpornica kulturnih in dobrodelnih društev in je pri mnogih tudi aktivno sodelovala. Pred dobrimi desetimi leti smo se je za 80letnico spomnili tudi v našem listu.

Na zadnji poti bodo blago gospo spremlili v petek popoldne na kranjsko mestno pokopališče. Naj v miru počiva! Svojcem izrekamo naše iskreno sožalje!

Franjo Peterlin †

V Škofljamu pri Turjaku je umrl gospod Franjo Peterlin, bivši trgovec, gostilničar, poezist in dolgoletni župan občine Vel. Lipljene. Kot poštenjak se je v življenju pridno pridno delal za dobro starost priza-

deval postopno doseči zavidanja vredno žetnje na zemlji, ki je tudi za ceno življenja ne bi zapustil.

V petek 19. t. m. se njegovi posmrtni ostanki združijo s to ljubljeno zemljo, nje-

gov duh z ljubeznijo do nje pa bo živel dalje v njegovih potomcih.

Pokojnik je bil dvajset let župan. Kot javni delavec si je s poštenjem, pravdnostjo in zanimanjem za javna vprašanja pridobil dober glas v velikem delu Dolenjskega. Za njim žalujejo rodbine: Peterlin, Jarec, Kranjc, Goršič, Rojc, Mrmar in poleg teh še mnogo sorodnikov, prijateljev in znancev, ki ga vsi ohranimo v najlepšem spominu. Pod domačo rušo naj mu bo počitek sladak!

Sonce spet bombardira Zemljo z elektroni

Posebno očitna zgoščevanja in večanja sončnih peg je prvi opazoval J. Fabricius 1610 in leto pozneje Galilei. Izprva so imeli te lepotne madeže v obliki presvetlejšega Sonca za navadne luknje, naposled pa so dogladi, da so to ljakeste vdolbine na sončnem površju, kjer nastajajo strahotni orkani plinov. Razvijajo se pogostokrat iz čisto majhnih temnih madežev, medtem ko prave sončne pege obstoje iz temnega jedra, obkroženega s pol mračno senco. Velike pege imajo po 60.000 in celo do 100.000 kilometrov premera ter jih je mogoče opazovati s prostim očesom, seveda, če ga primemo zaščitimo, da z njim sploh lahko gledamo v sonce. Manjše sončne pege pa lahko opazujemo skozi zaščitna stekla, skozi tako imenovane sončne okularje.

Šele 1848 — v letu znamenitih prekucij in vojn — je opazoval Schwabe v Dessau, da se gostota sončnih peg redno manjšuje in spreminja po določeni vrsti let. Iz več takih period ugotovimo čas, v katerem nastopajo sončne pege najmočnejše med dvema obdobjema; povprečno je to vsakih 11 let. Tik pred viškom sončnih peg, pri povprečni širini 14 stopenj, se nove pege nič več ne tvorijo. Vzpostavljajo se razvojem posameznih obdobj sončnih peg ugotovljajo znanstveniki izpremembe v magnetični intenzivnosti zemlje.

Iz Milana poročajo, da so na ondnotnem observatoriju opazovali zadnje tedne nove ogromne pege, ki se raztezajo na skupni površini 10,7 milijard štirjaških kilometrov. V glavnem so strnjene v tri ogromna središča, okrog katerih je razvrščenih še 35 manjših peg. Te ugotovitve so dale opazovalcem sonca mnogo novih pobud za raziskovanje skrivnostnih vplivov tega predčudnega naravnega pojava na Zemljo in na njene prebivalce. Kadar najmočnejše nastopajo sončne pege, takrat sonce naravno bombardira Zemljo z elektroni. Ti drobni električni delci vdirajo v zemeljsko območje in ozračje in zbujaajo to obsežne izpremembe. Elektroni drve z blazno brzino — nič manj kakor 100.000 km v sekundi — skozi vseмирje in dosežejo Zemljo že pol ure potem, ko so bili od Sonca »odstreljeni«. Ena izmed posebnih občutnih posledic takega bombardiranja z elektroni je poslabšanje vremena, po navadi nastopa deževje, večkrat z nevihtami. Vsekakor pa elektroni posebno vplivajo s svojim skrivnostnim početjem na radijski sprejem. Mnogo ljudi ki so bolj občutljive narave, nam pripišejo, da zelo čutijo posledice sončnih peg in razsajajočih elektronov na lastnem telesu, še zlasti na živčnem ustroju. Razburjenost, postrto, nemirno spanje, skratka, živčna razdraženost so posledice, ki jih čustveni ljudje pripi-

sujejo viharjem na Soncu in elektronom, prodrajočim na Zemljo.

Naj že bo kakor koli, v bližnjih tednih se bo učinek sončnih peg, ki jih milanski observatorij ugotavlja v tolikšni množini, gostoti in velikosti, gotovo spet močnejše uveljavljal. Tako napovedujejo iz Milana Zvezdoslovci in raziskovalci Sonca so pridno pri svojih aparatih, mi pa bomo posledice letošnjega učinka sončnih peg pregledali tedaj, ko bodo že za nami.

Iz Spodnje Štajerske

Proslave. Ob obletnici vkorakanja čet na Spodnje Štajersko so imeli v Celju v soboto zvečer v Nemškem domu simfonični koncert. V nedeljo jutraj je bila budnica, nakar so položili vence na grob treh padlih. Sledilo je zborovanje v Nemškem domu, kjer je govoril okrožni vodja Dorfmeister. Razdelili so 400 rdečih izkaznic Heimatbunda. — V Ptuj je bila v nedeljo jutraj budnica, nato spominška svečanost na grobovih. Na Glavnem trgu je bilo zborovanje, kjer je govoril okrožni vodja Bauer. — V Brežicah je bilo prav tako zborovanje v nedeljo dopoldne, enako v Sevnici. — V Slovenjem Gradcu je bil v soboto družabni večer s koncertnim sporedom. V nedeljo je bilo javno zborovanje in je govoril krajevni vodja Kaltenböck. Potem je bil propagandni pohod mladine in brambovcev skozi mesto.

Nezgode. 60letni strojni delavec Franc Kopče s Pobrežja je zašel z levo nogo pod težko naložen voz, ki mu je zdrobil nogo. 57letni delavec Jakob Resnik in Kungote si je pri delu hudo poškodoval levico. V mariborsko bolnišnico so pripeljali tudi 44letnega Jožeta Wunderja, ki mu je na nekaj novi stavbi traverja zdrobila nogo.

V ptuškem okraju so imeli zadnje čase več tečajev, ki jih je priredila gospodinjska sečevalka Stecherjeva od prehranjevalnega urada. Zenske je poučevala, kako morajo gojiti sočvje in zelenjavo. Priredjen je bil tudi tečaj o predenju.

Tatvine kokeši so zadnji čas — kakor poročajo mariborski dnevniki — zelo pogoste v raznih spodnjaštajerskih krajih, še posebno v mariborskem okrožju. Okradeni so tem huje prizadeti, ker v teh časih težko dokupijo zlasti plemenske živali.

Z Gorenjskega

Gradnje novih silosov. Ker je krma iz silosov zelo učinkovita glede mlečnosti, ji posvečajo zlasti v alpskih deželah posebno pozornost. V vsej koroški pokrajini so v marcu zgradili 39 novih silosov z vsebino 94,7 kubičnih metrov.

Iz Mežiške doline poročajo, da so pri vseh krajevnih skupinah proslavili obletnico vkorakanja nemške vojske. V Guštinju je bil pohod brambovcev, ki so pravkar prejeli nove uniforme. Govoril je

okrožni vodja Grum iz Velikoveca. — V Prevaljah je krajevni vodja Glantschnigg položil vence na grob padlih, nakar je bilo zborovanje. Podobna slovesnost je bila v Crni. — Zenski zbor iz Pliberka je priredil na Prevaljah pester večer s pesmimi. Vmes je igrala domača godba. Za zimsko pomoč so izdružili štiri slike.

»Dalibor« v Celovcu. Preteklo sredo je bila v celovškem deželnem gledališču premiera Smetanove opere »Dalibor«. To znamenito delo češkega skladatelja je po predri Julija Knappa, vodilnega dramaturga berlinske državne opere, nastopilo zmagovito pot po nemških odrih in je tako prišlo tudi v Celovcu.

V Stranjah pri Kamniku je bilo sprejetih 320 občanov v koroški Volksbund. Razdelili so jim članske izkaznice pri slovesnosti pred zborovalno dvorano. Zadnji čas so v Stranjah in v vsej občini Kamniški Bistrici popravili ceste, da so dobili domačini nekaj zasluzka.

V Medvedovih je bilo v letošnjem prvem četrtletju 27 rojstev. 12 smrtnih primerov in 3 poroke. — V St. Vidu so se brambovci pričeli pred kratkim večerjati.

V Predosljah so bile izdane 500 članom koroškega Volksbunda članske izkaznice. Člani so na svečanosti prisegli Adolfu Hitlerju.

Iz Srbije

Nov grob v Valjevu. V ponedeljek, dne 9. marca je umrla članica slovenske kolonije, tovarišica Franciška Grošljeva roj. Dolenc. Pokopnica je bila rojena 1.1880. pri Sv. Tomažu na Škofjo Loko, potem pa je dolga leta stanovala na Jesenicah, kjer je bila poročena s tov. delavcem Antonom Grošljem, ki je že tudi med rajnimi. 8. julija 1941 je prišla s svojim sinom v Valjevo, od tam je bila dirigirana v Valjevsko Kamenico, zatem pa v Krunanj, kjer je preživela mnogo težkih dni. Ko je bila pot v Valjevo spet odprta, se je že bolna vrnila v Valjevo. Umrla je mirno pripravljena na smrt. Valjevski Slovenci so sprejeli pokojno na slovenski oddelke na valjevskem pokopališču v velikem številu. Kondukt je vodil župnik Valentin Bertoncelj. — Pri hiši žalosti in ob grobu so zapeli pevec pod vodstvom šegule-Peca lepi slovenski nagrobni »Vigred« in »Blagor mu«. Od pokojnice se je poslovil z lepim in globoko zamišljenim govorom doktor Mirko Triler, odvetnik iz Radovljice. Pokojnik bodi zemeljska lahka in časten spomin, snu edincu v Valjevu Tonetu in pa hčerki, ki je poročena v Laškem, pa iskreno sožalje.

V Valjevo se je priselil iz Aleksinca, ker je bil dodeljen k drinskemu finančni direktiji, ki se nahaja v Valjevu, slovenski rojak Vito Srečko.

Obnovite naročnino!

SPORT

Umetnostna razstava — posvečena sportu

Razpis natečaja za pokrajinsko umetnostno razstavo slikarskih in kiparskih del v upodabljanju sportnikov v borbi

Pod pokroviteljstvom ljubljanskega zupnika CONI-a pri Ekse. Visokem komisarju bo prirejana pokrajinska umetnostna razstava, posvečena sportu. Pri organizaciji te razstave, ki se je lahko udeležijo likovni umetniki, člani sekcije likovnih umetnikov ali stalno bivaajočih v pokrajini, sodeluje pokrajinski odbor CONI-a in sekcija likovnih umetnikov pokrajinske zveze svobodnih poklicev in umetnikov v Ljubljani. Iz natečaja posnemamo naslednje glavne določbe.

Razstava bo obsegala dve glavni skupini, in sicer v slikarstvu: slike v olju, akvahu in temperi ter črno-bele risbe, lesoreze, ujedanke in grafike ter v kiparstvu bodisi celotne kipe ali reliefe in medalje.

Razstavljena dela bodo morala imeti sportno inspiracijo, torej upodabljati sportni gib ali dogodek, ki je značilen za borbene vidove sportnika. Na razstavo ne bodo sprejeta dela, ki bi se omejevala na upodabljanje telesa v mirnem položaju brez sportnega dinamizma kakor tudi ne portreti sportnikov, če ne bodo podani pri izvajanju njihovega sporta.

Glede obsega del niso določene nobene meje, prav tako se vsak umetnik lahko udeleži razstave z enim delom ali tudi več, vendar bo moral vsako prijavitelj posebej.

Pravilno izpolnjene prijavnice je treba dostaviti v priporočenem listu prirediteljskemu odboru na začasni naslov prej omenjene Pokrajinske zveze svobodnih poklicev in umetnikov v Beethovnovi ulici 2 do 15. junija t. l. dela pa bodo morala biti izročena najkasneje do 17. avgusta t. l. na razstavi sami v Jakopičevem paviljonu. Razsodišče iz treh članov, od katerih bo

dva imenovala Pokrajinska zveza svobodnih poklicev in umetnikov, tretjega pa CONI, bo pregledalo vsa predložena dela ter odločilo o sprejemu in nagradah. Proti odločitvam razsodišča ni priziva. Nesprejeta dela bodo lastniki morali prevzeti v treh dneh od dneva obvestila, sicer bodo shranjena v posebnih skladiščih na umetnikove stroške.

Nagrade so prireditelji določili takole: za slikarstvo po dve nagradi po 1000 in po dve nagradi po 500 ter za kiparstvo po dve nagradi po 1000 in po dve nagradi po 500. Nagrade bodo nakazane 10 dni pred zaključkom razstave, ki bo otvorjena 6. septembra in ostala odprta do 27. septembra t. l.

Natečaj vsebuje nadalje še nekatere določbe glede obveznosti prirediteljskega odbora o ravnanju s predloženimi in razstavljenimi umetninami, kakor tudi o povrnitvi del po končani razstavi. Prodana dela bo lahko kupec prevzel šele 10 dni po končani razstavi, in sicer se bodo vsa dela prodajala za gotovino pri blagajni prirediteljskega odbora v razstavnih prostorih.

Umetnostna razstava, ki jo pripravlja predstavnik Zveze vseh sportnih zvez v Kraljevini s sodelovanjem Pokrajinske zveze svobodnih poklicev in umetnikov, odprta v udeleževanju naših likovnih umetnikov novo območje, na katerem so se vsaj dozdaj izkazali le redkokateri. Razstava je namenjena predvsem slovenskemu umetniku in slovenski umetnosti, ki dozdaj svojih tvornih sil ni razvijala na sportnem področju. Mimo tega pa bo imelo to umet-

nisko delo tudi propagandni pomen za sport in telesno vzgojo, ki bosta v večini rokah naših upodablajočih umetnikov došla tudi svoj umetniški izraz. Pobuda razpisnika CONI-a, ki je po naklonjenosti Ekse. Visokega komisarja mogel preskrbeti v te namene tudi znaten denarni prispevek, zasluži gotovo vse priznanje in prepričani smo, da bo tako sprejeta tudi v vrstah onih, ki so s tem natečajem povabljeni na sodelovanje.

Bliža se milanska nedelja

Pred veliko nogometno tekmo Španija — Italija

Včeraj proti večeru je prispela iz Nemčije v Milan španska nogometna enajstotica, ki bo v nedeljo tamkaj odigrala svojo drugo in zadnjo mednarodno tekmo v okviru te kratke turneje po Evropi. Po berlinskem remisu vlada za srečanje nogometnih elit obeh latinskih narodov še mnogo večje zanimanje kakor pred končano preizkušnjo v berlinskem stadionu, kjer se je pokazalo, da so se španci malone vrnili v formo, v kateri so dolga leta po prvi svetovni vojni predstavljali eno najmočnejših nogometnih garnitur na evropski celini.

Italijanski in španski nogometaši so se zaradi zemljepisne bližine srečevali pogostejše, kakor so drugi narodi prihajali v španijo ali sprejemali goste od tamkaj. Dozdaj sta se španija in Italija srečali na zelenem polju dvanajstkrat, tako da bo nedeljska tekma 13. srečanje med njima, kar bo dalo morda ugibalcem izida tudi nekaj dobrodošle tvarine. Pregled dosedanjih srečanj kaže, da so v teh tekmah prevladovali neodločeni izidi, ki jih je bilo vsega 5, v ostalih dvobojih pa so štirikrat zmagovali Italijani, trikrat pa Španci. Razmerje golov govori še bolj zgovorno v korist Italijanov, in sicer s 16:10. Glavni doprinos k tej visoki razliki v korist domačinov je dala nepozabljena tekma v okviru IX. olimpijade v Amsterdamu (1.1928), kjer so Italijani nasuli Špancem nič manj kakor 7 golov, sami pa spravili enega samega. Vsi ostali rezultati so bili zelo, zelo tesni. Zanimivo je vedeti, da je od zadnjega medsebojnega nastopa poteklo skoraj celih 8 let, kar pomeni, da je v tej dolgi dobi v obeh enajstotinah nastopila marsikatera sprememba in se za nedeljsko tekmo ne bodo dale delati prognoze s pomočjo tako starih prejšnjih izidov. Eno je gotovo, in sicer, da se bosta v Milanu sestali dve južnjaško vroči in zelo hitri moštvi, dve takšni, ki jima gre v tej tekmi neoficielo vendarle za naslov trenutno najmočnejše ekipe na evropskih tleh.

Italijanska reprezentanca je med tem pod vodstvom svojega vodje Vittoria Pozza do zadnjega moža zbrana v Chivariu blizu Genove, kjer se z lahkim treningom in čisto sama zase pripravlja za milansko nedeljo. Poročila pravijo, da vlada v taborišču šazurov ves teden najlepše spomladansko vreme, ki omogoča natančno izpolnitev v naprej določenega sporeda in ustvarja tudi pravo duševno razpoloženje za velik živčni napor, ki čaka vsakega izmed 11 sodelujočih — pa tudi mnogih drugih, ki jim bodo stali ob strani — ono nedeljo popoldne.

Medtem ko se končujejo vse velike priprave za to tekmo, pa še vedno niso utihnili glasovi o dramatični borbi, ki so jo španci nadvse častno zaključili preteklo nedeljo pred 90.000 gledalci v olimpijskem stadionu v Berlinu. Med številnimi podrobnostmi, ki prihajajo polagoma tudi do nas, menimo ponatisniti samo nekaj izjav vodilnih nogometnih strokovnjakov, ki so gledali berlinsko tekmo in najbolj verodostojno ocenili vlogi obeh enajstot.

Tako je dejal italijanski zvezni kapetan Pozzo: Po pravici bi bila Nemčija morala zmagati, ker je bila bolj na terenu. Toda tudi Španci so se toliko dobro in so spet potrdili, da imajo krila na nogah. Njihova hitrost je zmešala metodično in natančno igro Nemcev in omogočila, da so dosegli časten izid, tem bolj časten, ker so nastopili proti močnemu moštvu, ki je imelo svoj teren v dobro.

Sodnik Rinaldo Barlassina je izjavil: Izid je pravičen. Vsekakor je bilo nemško moštvo bolj homogeno in je v celoti tudi na lahko prevladovalo. Mislim, da so bili španci na slabšem, ko so zamenjali v drugi polovici igre dva svoja igralca. Glede milanske tekme menim, da bo izredno hitra.

Tehnični komisar nemškega moštva Herberger je poudaril: Španci so igrali izredno hitro, odločno in tudi nekoliko ostro. Mnenja pa sem, da bi bilo naše moštvo zaslužio tesno zmago, ker je bilo dlje v premoči. Od gostov so mi ugajali vratar, branilec Teruel, srednji krilec German in oba krilna igralca.

Dr. Bauwens, eden najboljših nemških sodnikov, ki bo opravljal ta posel tudi na nedeljski tekmi v Milanu, se je izjavil takole: Španci so se mi zdeli mnogo boljše kakor pred tremi meseci, ko sem jih videl v Bilbao. Razen prirojene hitrosti so pokazali zdaj tudi dobro tehnično vgrajeno in vidi se jim, da so se začeli od individualnega dela zmerom bolj nagibati k skupni igri. Pri vsem tem pa bi bili Nemci za malenkost močnejši. Dr. Bauwens je še pristavil, da gre izredno rad sediti v Milan, ker bo obenem slavil tamkaj redek jubilej, in sicer 75. nastop kot sodnik na mednarodni tekmi.

V dveh vrstah

Jeseniško nogometno moštvo je v nedeljo gostovalo v Beljaku in izgubilo tamkaj prijateljsko tekmo proti VSV z 1:2. Edini gol Jeseničanov je zabil Janežič. Igra je bila z obeh strani precej skromna.

V prvenstvu koroškega okrožja je bila važna nogometna tekma odigrana v Celovcu, kjer je moštvo LSV porazilo krajevnega rivala KAC-a s 3:1. Zmagovito moštvo je zmerom krepkeje v vodstvu tabele, medtem ko so Kranjčani in Jeseničani — zadnji in predzadnji.

V prvenstvu Donau Alpenlanda so bili zadnji nedeljo zabeleženi tile izidi: Viennas-Admira 4:3, Post SG-Austria 0:0, FC Wien-Wiener SC 3:0, Rapid-Wacker 2:1. Po tej zmagi je Vienna dokončni prvak tega okrožja.

O zmagi nemškega tekača Syringa na mednarodnem teku na 3 km v Zagrebu smo na splošno že pisali pred dnevi. Njegov čas je znašal 8:48,8, kar najbolj kaže, kako močno konkurenco je imela ta elitna atletika prireditve v okviru slavnostnega sporeda na proslavi prve obletnice NDH.

Knjiga o sodobni strategiji

Znani bivši češkoslovaški vojaški pisec Emanuel Moravec, polkovnik, ki je pred kratkim prevzel prosvetno ministrstvo v novi vladi češkomoravskega protektorata in ki je bil pred razpadom bivše češkoslovaške države znan zlasti po svojih spisih v obrambo bivše republike, je pred nedavnim napisal knjigo o »Sodobni strategiji«, ki je sedaj izšla tudi v italijanskem prevodu v Firenci. Iz knjige češkega vojaškega strokovnjaka posnemamo nekaj zanimivih glavnih misli:

Po prikazu nemškega duševnega razpoloženja ob izgubljeni prvi svetovni vojni 1914-18 piše Moravec, da so Nemci izvajali prvo in morda najtežjo zmago po vojni z — zmago nad samimi seboj. V velikem nasprotju med dvema civilizacijama, med dvema svetovoma, starim svetom zlata in njegovega oboževanja ter novim svetom oboževanja čistih duhovnih vrednot in dela so se Nemci tudi postavili na stran poslednjega, v vrsto mladih narodov, oboroženih samo z dobro voljo. Pri tem pa so dobro vedeli, da je dobra volja denar, čigar vrednost je samo v žrtvah, v krvi, v vztrajnosti in odpovedi. Obenem so vedeli, da je ona druga vrednost, zlato, ki ga oni niso imeli, že v zatonu. Ako je prejšnji svet zrasel na zlato, ki je povzročilo ranogo prelivanje krvi, bo novi svet vzrasel na volji in pravici do dela.

Tako so trije veliki narodi, polni dragocenih življenj, voditeljev in zdravih načel, napovedali borbo umazanemu zlatu najmočnejših zapadnih hegemonij. In ka-

kor se je stari svet naslanjal na gospodarski in politični internacionalizem medsebojne odvisnosti, na kapitalizem z zlato podlago, povrhu pa še na oblast nad morji, so se novi narodi naslonili na politični in gospodarski nacionalizem ali antikapitalizem, namreč na gospodarstvo dela in obvladanje zemlje in zraka.

V dobi, ko je bila Nemčija na tleh, ni nikdar pozabila na veliko svojo dragoceno: na starega vojaškega duha. V malem številu svojih vojakov, ki so jih pustili po vojni, je nadomestila količino s kakovostjo. Redki oficirji, ki jih je imela, so bili odlični in izveščani tako, da bi lahko prevzeli vodstvo velike vojske. Vojska pa rabi orožje. Glavna skrb Nemčije je bila, da namestu pehote organizira oklopne divizije, da nadomesti človeka s strojem. Tako je bila nemška vojska po izkušnjah prejšnje vojne motorizirana in mehanizirana. Zapadne velenile pa so med tem, misleč, da so Nemčijo za vselej onesposobile, ostale zveste starim strateškim načelom, predvsem obrambni vojni, ki je sicer v prejšnji vojni uspeša, ki pa ni imela izgledov na uspeh v pripravljajoči se novi, premikalni vojni. Ker Nemčija ni imela zlata, je mobilizirala svoje edino bogastvo: ljudski kapital — delo svojih množic. To ji je omogočilo, da se je lahko pripravila na svoj način, tiho in tajno. V začetku je celo morala ustaviti stroje svojih tovarnic, da bi močno zaposlila onih 6 milijonov brezposelnih, ki so tvorili njeno mrtvo težo. V delu pa se je tedaj sleherni Nemec pre-

obrazil, začel je delati za skupnost in vedel je, za kaj dela.

Treznost, požrtvovalnost, odprava vseh razvad in tovarištvo — so bile nove germanske ideje v pripravljanju za novo vojno. Tako je lahko oficir, čeprav je obdržal strogo disciplino, postal za vojakom kot tovarišem. Vse to je omogočilo tvorbo ogromnih ljudskih rezerv, obenem pa preobliko z vsemi potrebnimi živili in drugimi potrebščinami za bodočo vojno. Ko je Hitler zavrgel poslednje versijske okove, ki so stiskali Nemčijo, je bila duhovno in tvorno pripravljena za novo borbo.

Nasprotno pa je v tem času nasprotni tabor plutokracij in zlata prevladal svojo najhujšo gospodarsko krizo. V spominu je še gospodarski krah Zedinjenih držav leta 1929, ki je imel za posledico nešteto polomov zasebnikov. L. 1934 je število brezposelnih naraslo v Ameriki na 13 milijonov! Narodni dohodek v Ameriki se je znižal za 63%! Tedaj so bogata država odklonile prejemanje proizvodov za plačilo in so zahtevale povsod zlato valuto, s tem pa se je kriza le še povečala. Finančni pretresi Amerike so vplivali seveda tudi na gospodarstvo Anglije.

Istotako sta Nemčija in Italija spreminili svoj gospodarski in državni gospodarstvi; namestu, da bi bil kapital dajal ukaze državi, je država zapovedovala kapitalu. Avtarkija je pomenila nadaljnji korak od na poti h gospodarski osamosvojitvi. Oba naroda, nemški in italijanski, sta bila med tem tudi duhovno že pripravljena na novo vojno z rešitvijo življenja, ki se je uveljavila v obeh državah. Ojačanje vojske, borba proti židovstvu itd.

so bile nadaljnje postaje notranjega razčiščevanja in splošnega dviga. Isto velja za Japonsko.

Vsak vojak dobro ve, da zahteva splošna taktika sodelovanje raznih vrst orožja za rešitev konkretne taktične naloge. Moderna strategija pa zahteva sodelovanje vseh državnih sil brez izjeme, političnih, gospodarskih in vojaških; predvsem pa sodelovanje tako zване »notranje fronte«, namreč civilne vojske, ki ima danes prav tako važne vojaške naloge. In ker ima vsaka izmed navedenih državnih sil svojo posebno strategijo, tvorijo vse skupaj to gijo. Kdorkoli je dandanes pozvan, da poskrbi za varnost naroda in države, mora poznati do podrobnosti metode uporabe vsake posamezne izmed navedenih strategij, razen tega pa imeti smisel za izbrabo časovnega trenutka, da lahko uspešno upokar imenujemo splošno sodobno strategijo. V tem je danes kompliciran problem strategije: umeti razpolagati z nauki moderne strategije, začeti pri duši vsakega državljanca in prehajajoč po delovanju iočenih strategij na splošno strategijo bojišča.

V tem smislu razklada Moravec problem moderne strategije. Ne zadovoljuje se le z vojaškimi vidiki, temveč se poslužuje tudi vseh političnih, socialnih in gospodarskih vidikov, ki so za pravilno razumevanje današnje strategije potrebni. Moravec najnovejša knjiga je do neke mere tudi preroška. Avtor jo je namreč zaključil že oktobra 1940, torej še pred velikimi dogodki, ki so nato sledili in ki so njegove teze le še bolj podkrepili.

Edinice vojne mornarice spremljajo italijanski konvoj v severno Afriko: mornarji na straži

Živali si medsebojno pomagajo

Najbolj znani primer za medsebojno pomoč med divjimi živalmi je neredki primer, da se sloni, ki so najprej zbežali pred lovcom, vrnejo, da pomagajo ranjenemu tovarišu. Če lovec s strelom ni ubil slona, temveč ga samo ranil, da se je žival zgrudila, se bo oglasila z bolečnim trobljenjem. Ne vedno, toda prav pogosto se bo tedaj zgodilo, da se bo eden ali več slonov, ki so se prestrašeno razbežali, vrnilo in poskušalo spraviti ranjenega tovariša iz nevarnega območja. Če leži na tleh, bodo pomagali porinili svoja okla pod njegovo telo in ga poskušali dvigniti; če bi zaradi poškodbe sam težko stopal, ga bosta dve živali podprli vsaka z ene strani. Vse to ravnanje različno kaže, da je čut za medsebojno pomoč vseh med višjimi živalmi prav dobro razvit, in sicer če je treba, tudi za ceno žrtve, saj se morajo n. pr. sloni, ki ravnaajo, kakor smo povedali, prav dobro zavedati, da jim preti nevarnost, drugače bi prej vendar ne bili zbežali. Klic tovariša v nesreči jih spravlja v ravnanje, ki bi moglo osramotiti mamskaterega človeka.

Živali prav gotovo ne znajo šteti, vendar pa morajo člane črede prav dobro vedeti, če je kakšen tovariš zmanjkal. O tem sta se prepričala lovca Harry in Mackie Walker, ki sta v Rodeziji ujela mladega slona in ga zvezala sredi svojega taborišča k štirim močnim drevesom. V taborišču so zvečer goreli številni ognji, kakšnih sto črncev in šestdeset psov je še bilo v njem. Lovca sta se baš pripravljala, da odideta spat, ko so psi zalajali in so v gozdu zapokale veje. Mladci slon je zatrobil obupno v noč, črnici

so od strahu skoraj ponoreli. Harry in Mackie sta zgrabila svoji puški in stekla proti najbližji zgradbi termitov. Niti za trenutek prežgodaj se nista vzpela nanjo. Čreda slonov se je bila vrnila, da reši mladčica. Možje so prečepeli vso noč na termitovskih zgradbah, psi so se razbežali v noč. Mladčič je bil pretrdn zvezan, da bi ga mogla njegova čreda rešiti, toda živali so v svojem besu steptale in uničile vse, kar jim je prišlo na pot. Debeli drevesa so ruvali kakor bilke iz zemlje. Nihče se ni drznil oddati strel, možje so si rešili življenje edino na ta način, da so vso noč, dokler se ni čreda oddaljila, premočali. Znan lovca na tropsko divjad Wynant Davis Hubbard pripoveduje o podobnem primeru, da se je vrnila čreda afriških bivolov, ki je hotela rešiti v jamo ujetega mladčica. Bivolji vedo v ostalem prav dobro, kaj jim preti od teh pastí. Le redkokdaj se je Hubbard posrečilo, da bi dobil odraslo žival v jamo, ujel se je le kakšen mladčič, ki se še ni bil poridil čredni disciplini. V takšnih primerih je ujeta žival vedno žalostno zatulila in naipoznejše v dveh urah se je po navadi vrnila vsa čreda, da jo poskusi rešiti, kar ji seveda ni vedno takoj uspelo. Toda možje so morali nase dobro paziti. Če se je čreda zopet oddaljila, se niso smeli vdati brezskrbnosti. Po cele ure je še prežala v goščavi in če se je pokazal kakšen človek, se je zapodila v gostem bojnem roju, s pretečimi rogovi proti njemu. Le nagel beg na visoko drevo mu je lahko rešil življenje. Včasih se je zgodilo, da je čreda uspelo rešiti ujetu žival iz zank in možje so bi-

Dviganje britskega letala, ki ga je sestrelila protiletalska obramba nekega italijanskega otoka na Egejskem morju

li na svojih drevesih lahko veseli, ko so jo videli odhajati, kajti čreda se potem ni vrnila več.

Ob neki drugi priliki Hubbardu cela dva tedna ni uspelo, da bi se polastil bivola, kajti vsakokrat, kadar je padla takšna žival v jamo, je priskočila tolpa starih lovov, jo potegnili iz jame in požrli. Da se iznebi lovov, je dal Hubbard pripraviti močne pasti zanje — ironija usode pa je hotela, da se je v takšno past ujel bivol. Bivolja čreda, h kateri je pripadala, je prebila tedaj vso noč ob njem in ga čuvala pred levji, ki se niso upali približati. Šele ob zori je čreda odšla po svoji poti in malo prej, preden so Hubbardovi možje prišli do ujetega bivola, je bil ta v svoji neobčutljivosti že postal žrtev prečepov lovov.

Levi sami se družijo po navadi v trope po pet do sedem živali in vse kaže, da ostajajo tudi vse življenje skupaj; in so si v smotno pomoč pri zalezovanju plena. Hubbard je v bližini reke Kafue ujel v izsušeni, težko dostopni strugi levinjo. Ko so se njegovi služabniki zgodaj zjutraj bližali pasti, je iz trstičja zarjovel mogočen glas, iz goščave je planil proti njim silen lev. Možje so zbežali, kar so jih nesle noge, lev pa jih ni predalec zasledoval, vrnil se je v trstičje, da bi varoval ujetu levinjo. Nekoliko ur pozneje je prišel s avtom Hubbard z nekoliko zamorci. Levi ni bilo od nikoder videti. Biti pa je moral nekje v bližini, kajti še isto noč se je vrnil in iskal samico, ki so jo bili med tem spravili v taborišče. Naslednjo noč so ujeti tudi njega, tako da sta bili živali spet skupaj, čeprav v ujetništvu.

V severni Rodeziji imajo rek: »Pazi na levinjo, kadar streljaš na leva!« In v resnici se dogaja prav pogosto, da plane na lovca, ki je pomeril na leva, nenadno levinja. Zanimivo je, da ne vedo poročati o nasprotnem primeru, da bi lev planil na lovca, ki strelja na levinjo.

Da se živali vračajo k ranjenim ali ujetim tovarišcem, ne velja samo za slone, bivolce in leve. Prav pogosto se dogaja, da se na podoben način vrne tudi čreda antilop, čeprav jih ranjena žival ni priključala nobenim glasom.

Ameriške železnice preobremenjene

Neka statistika, ki jo je objavila te dni družba ameriških železnic ugotavlja, kakor poročajo iz Lubone, da so železniške proge Zedinjenih držav že tako obremenjene, da ne prenesejo nadaljnjega povečanja prometa. V drugi polovici marca so natovarili skupaj 799.400 vagonov blaga. Od iste dobe lanskega leta se je tovorni promet povečal za 522 odstotkov, v primeri s predlanskim letom pa za 30 odstotkov.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Hipnotizer: »In sedaj, dame in gospodje, bom možu tu sugeriral, da bo vse pozabil, ko se bo zbudil.«
Glas iz občinstva: »Stojte, tojte! Samo tako ne napravite, da bi pozabil na tistih 500 lir, ki mi jih je dolžan!«

»Že pogosto so poskušali ugotoviti težo mečca, toda uspeh, so bili različni.
»To je samo ob sebi umevno, saj je zdaj večji, zdaj manjši!«

»Odkod prihajaš?
»V naši reki sem lovil krape.«
»Ali si jih mnogo naložil?
»Niti enega.«
»Kako potem veš, da so bili krape?«

»Toda, Milan, kaj ste delali v šoli? Vse prste imate pomazane od črnila!«
»Imel smo lepilske!«

Novi podnajemnik je prišel s prazno steklenico k gospodinj. »Oprostite, gospa,« je dejal, »toda ta steklenica je bila smuč skoraj do vrha napolnjena s konjakom. Ali veste morda, kdo ga je popil?«
»Da, vem,« je odgovorila gospodinja z ostrim glasom. »To sem bila jaz. V svoji hiši ne trpim alkohola — zapomnite si to!«

»Gospod direktor... moja žena je rekla, naj bi vas vendarle prosil za povišanje plače.«
»Vaša žena? Lepo, vprašal bom svojo ženo, ali naj vam ugodim!«

»Dober dan, Miha! Zanimivo, vsako krat, kadar te srečam, se moram spomniti Jake.«
»Kako to? S tem nimava vendar nič skupnega.«
»Nu da — od n'ega tudi ne dobim tistih 100 lir, ki mi jih je dolžan.«

»Pridi, Tonček, in daj teti poljub!«
»Zakaj pa, mamica? Saj sem bil priden!«

Protiletalska obramba na nekem italijanskem oporišču za vodna letala

Ekspresna pošta v starem Egiptu

Egipt je tako rekoč dežela brez jesa, zato so tam polagali mumificirana trupla v krste, ki so bile izdelane iz plasti zlepljenih papirov. Krste iz papirov so bile celo dosti trpežnejše nego lesene krste in so bolj opravljale svoj posel. Dokaz temu je že to, da se je na tisoče staroegiptskih mumij ohranilo nepoškodovanih do današnjega dne. Papirne krste so pa imele še drugo prednost, z njimi so se nam ohranili številni napisani dokumenti staroegiptskega življenja in dejanja, saj je znano, da so Egipčani na pripravane papire tudi pisali in baš te popisane liste so v mnogih primerih uporabili za izdelavo trdnih in trpežnih omotov in krst za svoje mrtvece. V večini primerov je šlo seveda za dokumente, ki so jih lahko pogrešali, n. pr. za vsakovrstne račune, pogodbe, potrdila, pisma, zapadle oporoke in podobno, toda med drugim so raziskovalci odkrili tudi nad vse dragocene antične tekste, n. pr. odlomke iz staroegiptske in starogrške poezije, odlomke Evripidovih, Demostenovih in Ksenofontovih del. Lahko si mislimo, da jim je znanost posvetila posebno pozornost. Toda v njenih očeh ne gre nič manjši pomen tistim drugim dokumentom, ki dovoljujejo vpogled v vsakdanje zasebno in družinsko življenje faraonove dežele.

Tako so iz nekega lista poštnega registra iz l. 255. pred našim štetjem doznali, da je že v tistih časih obstajala ustanova ekspresnih pisem in da so ta pisma dostavljali štirikrat na dan v nasprotju z navadno pošto, ki so jo razdeljevali le enkrat na dan. Neki drugi papirni odlomek nam pove, da je imel poštni urad v Oksirihu l. 11. pred našim štetjem za dostavljanje ekspresnih pošilk na razpolago nič manj nego 44 pismonoš in dva velblodarja. Zanimiva je tudi redna pogolba, ki sta jo sklenili neka gostilničarka Tafezija in natakarija Protarha. S to pogodbo se je natakarija obvezala služiti tri leta gostilničarki, letina pa je dolžala natančno vsilno njenega dohodka, hrano in stanova-

nje, kakor tudi kratek dopust vsako leto. Papirne krste so tedaj neprecenljivi zlati rudniki za egiptologe in sploh za vse, ki se zanimajo za način davnega življenja. Toda njih »izkoriščanje« ni lahka stvar, vse mogoče spretnosti morajo brezprimerne potrebnosti na pomoč, da se brez poškodbe odlepijo posamezne papirne plasti druga od druge, nato pa je treba z isto potrebnostjo odgonetiti njih napisano vsebino. Učenjaki se še danes ne morejo pomiriti, da je šla več nego polovica papirov, ki so jih našli v grobu Ramzesa II., v nič, ker so jih dobili v roke nevedši ljudje.

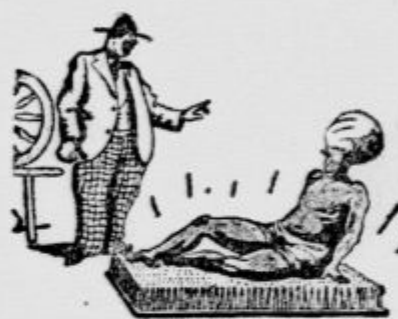
Poleg mumij in papirov v ostenju krst so našli tudi cele rokopske zvitke, ki naj bi izpričevali pokojnikov nagajenost za tega ali onega avtorja oziroma mu dajali možnost, prebrati te avtorje tudi na onem svetu. Tako so nedavno blizu Gizeha odkrili dva celotna Izokratova govora, nekoliko Alkmenovih pesnitev, neki Timotejev ditiramb, odlomke iz »Iliade« in sedem zvitkov, v katerih razlaga ustanovitelj maniheizma načela svojega nauka. Zlasti teh sedem zvitkov zanima znanstveni svet nad vse, ker pričakuje od njih novih dognanj o skrivnostni osebi Manisa, ustanovitelja nekega zmagovito razširjajočega se verskega gibanja, ki je povsem ugasnilo šele v 14. stoletju po našem štetju. Delo s temi zvitki pa bo trajalo po mnenju strokovnjakov najmanj deset let.

A NEKDOTA

O znamenitem operaterju Jansenju je krožila sledeča, malo hudobna anekdota:

Nekega dne je prišel k njemu gospod, ki se je pritoževal nad hudim glavobolom. Prof. Jansenius, neprekosljivi mojster svoje stroke, mu je odprl lobanjo, videl je, da so možgani zaprta, vzel jih je ven in jih temeljito očistil. »Možgani ne bodo nikoli več popolnoma novi,« je dejal kirurg, »in stvar bova uredila takoj, kaj ne?« Operacija stane 200 tolarjev. — »Niti na misel mi ne prihaja, da bi za tako majhno reč plačal 200 tolarjev,« je odvrnil pacient. — »Kakor hočete,« je izjavil profesor, »v tem primeru sem pač prisiljen, da vam možgane zaplenim.« In pri tem je ostalo. Dva tedna pozneje je Jansenius srečal pacienta in mu dejal: »Premislil sem si: plačajte samo 100 tolarjev in možgane vam nato vrnem.« — »Čemu neki?« je menil možak. »Niti prebite stotinke vam ne dam zanje. Včeraj sem postal poslanec!«

VSAK DAN ENA

»Ali želite morda, da vam nože, na katerih sedite, malo nabrusim?«

KULTURNI PREGLED

Dvogovor o naši prozi

Prijatelj, ki sta se srečavala na sončnih stezah Tivolija, sta se v svojih razgovorih večkrat vračala k nekaterim nadčasovnim vprašanjem. V njih sta iskala zadostne tiste rahli duševni nuji, ki se je zdelo njemu duhu prav tako naravna kakor telesu potreba kruha in ki je nista mogla ali hotela zatajiti niti v času, ko so tako vprašanja v najvišji meri neaktualna.

»Veš, kakšno nalogo sem si sedaj zastavil,« je dejal Ivan. »Prebral bom znova najboljša prozna dela slovenskega slovstva. Cutim potrebo, da po čitanju tujih stvaritev pozabim vsaj za nekaj časa »tudo učnost« in da vodim duha samo po domačih stezah in v tistem duhovnem podnebitu, ki mu je najbližje. Take vrtnice v miselnem in čustvenem domačostu imajo včasih okrepčevalen vpliv in znatno moralno vrednost. Človek išče odgovora na nekatere vprašanja, ki ga notranje mučijo in na tiste rahle, samo tanki razčlenitvi kritičnega duha dostopne negotovosti, ki so odraz nemirnega vnanjega življenja in njegovih stoterih »prememov z rogovia, kakor bi dejal Nietzsche.«

»Imaš prav,« je odvrnil Pavel — »tudi jaz se vedno znova vračam k starim, že nekakrat prebranim knjigam, ker je to najboljše sredstvo za notranje pomirjenje. Ob enem spoznavam lastno duhovno rast in življenjsko izkušnjo v zrcalu stvaritev, ki so zmogovito preživele svoj čas in se potejujejo za sprejem med trajne vrednote. Seveda ne mislim pri tem samo naših domačih knjig. Za nas, ki se ne moremo odpo- vedati sladkemu strupu čitva, kakor je nekdo imenoval našo strastno radovednost za

izpovedi in stvaritve pesnikov in pisateljev, za razglabljanja filozofov, za dognanja zgodovinarjev, — za nas je daljša vrtnica v domačem slovstvu, to, kar je človeku vrtnice v domači kraj, kjer ti je vse znano, domače, polno spominov. Nekateri pravijo, da nobeno tuje sadje tolikaj ne prija in ne koristi telesu kakor tisto, ki je zrastle v istem podnebitju. Morda je v tej izkušnosti tudi nekaj kar bi utegnili veljati za duha. Domača grozna kura je telesu prav tako koristna, kakor duševnim sokovom smotno uživanje domačih duhovnih stvaritev. Toda ti, kakor vidim, načrtno izbiraš svoje čtivo. Ali si si že na jasnem, kaj je v našem proznem slovstvu na boljše?

»Tvoje vprašanje je zadelo v to, kar me že nekaj časa neugnanja zanima. Dobro veš, da tiči v meni neodrazvljivi sanjar in da se vedno bavim z neizvedljivimi zasnovami in željami. Tako razmišljam včas, katere knjige bi bil vzel s seboj, če bi se bil mogel takoale za leto dni umakniti na kakšen samotni otok, da bi se tam prerodil telesno in duševno. Verjemi, da bi mi vprašanje take duhovne prtljage delalo večje preglavice kakor vse drugo. In tako sem v svojih sanjarijah izbral to in ono ter mnogo ugibal, preden sem vso to knjižno prtljago zmanjšal na kakšnih šest do osem knjig. Kaj naj bo znatično za te knjige? Da jih lahko prebiraš vedno znova in da ti — kakor je krasno dejal Papini — »izdihujejo vonj nezdravne modrosti tudi tedaj, ko jih samo imenuješ, ne da bi jih odprli.« So to knjige, ki se jih nikdar ne navčičamo. Hypolyte Taine priznava, da je Stendhalovo »Parisko kartuzijo« prebral menda

petdesetkrat in jo še priporoča onim, ki bi hoteli vzeti na dolgo pot eno samo knjigo; seveda je to zadeva osebnega okusa in nikakor ne recept za sleherno podobno potrebo. Toda mene pri tem zanima in kar grize vprašanje: Katere slovenske prozne knjige bi vključil v prtljago tistih šestih, osmih knjig? Da ne bi mogel nikamor brez Prešerna, je jasno; toda če gre za neke vrste brevij, je to pri nas domalega vse iz poezije, dokler nimamo res dobrega izbora Zupančiča v eni knjigi ali dobre antologije, ki bi ne disala po šoli ali po programskem strujarstvu. V prozi je drugače. Sedaj izbiram za svoje dejal bi okrepčevalno čtivo, za »skuro« z domačimi duhovnimi sadovi; najznačilnejša dela in jih bom skušal zapovrstjo znova prebrati. Od Jurčičevega »Desetega brata« do Kozakovih »Mask« je takih knjig toliko, da ti zavezamejo neka mesecev prostega časa. A ker že govoriva o tem, ti povem, da me na splošno raven našega pripovednega slovstva ne zadovoljuje. V sedanjem času, v luči njegove ostre stvarnosti, med tolikimi razvalinami raznih duhovnih konstrukcij in ob tako burnem razvrednotenju nešteti vrednot, je čitanje nedvomno vse kaj drugega kakor v idiličnih časih. Naši duhovni pogledi so ostrejši, naše zahteve višje, naš dvom nasilnejši; koliko stvaritev še vzdrži tako visoko napetost, kakor je v tej veliki dobi v naši duši? Zato morda ni prav, če pristopam k domačim romanom in novelam z dušo, kakor jo ima lahko človek v dobi, ko se na slehernem življenjskem križišču seka jo linije usod in stoletij. — In če se vrnem k tisti knjižni prtljagi — veš, kaj bi dal vanjo? Izbor najboljšega je Cankarja: v knjigi na, postavimo, štiri sto ali pet strani, če bi seveda tako knjigo imel! Samo tu bi bile strani, ki bi jih lahko čital vedno znova in vpljal z njimi sko našega

stoletnega pesniškega razvoja, kvintesenco slovenskega lirizma, atmosfero našega ljudskega življenja, duha naše prečiščene besede, smisel naše etične žetve in našega neizrazljivega hrepenenja vse to in še drugo, kar je sicer razkropljeno po vsej slovenski literaturi, a ni nikjer dobilo tako čiste in formalno dovršene podobe kakor v Cankarjevih vrhunskih delih. Naši založniki so izdajali stotine, potrebnih in nepotrebnih knjig, toda takega brevijarja slovenskega nadčasovno pomembne proze niso izdali. — In tako bi v tisto svojo prtljago mogel vtakniti morda samo »Podoba iz sanj«, kar bi bilo premalo za Cankarja in premalo za slovensko prozno literaturo.

»Da, za tako zahtevno in tako ozko odmerjeno potrebo bi iz našega slovstva ostalo kaj malo. Tudi iz velikih starih slovesnih molli kvišku samo nekaj nesmrtnih vrhov, večnih morskih svetinikov pred burinimi valovi minljivega časa. Tvoja prtljaga intelektualnega Noeta, ki se rešuje z najboljšimi iz svoje zaloge na samotni otok, ima povsem izjemna merila. Duhovni kruh, ki se nikdar ne izžrepa in ki ostaja vedno užiten in redilen, je prav za prav čudo človeškega dela, uspeh genija in zato redek pojav. Renanu se zdi, da majhna družba ne more dati iz sebe takihle čudovitih destilov in koncentriranih sokov, kakor jih predstavlja v ogromni duhovni delavnici izjemni produkt genija. Kakor je treba milijone rožnih cvetov, da nastane majhna količina v najvišji meri koncentriranega rožnega olja, je treba milijon življenj, da se skozi nje zablika genij. Morda ima Renan v nekem smislu prav. Dejstvo je, da v naši literaturi vladajo — z eno ali dvema izjemama — talenti, ne pa geniji. Toda talentov, slepih pesniških, imamo dosti in sicer tudi velikih. Glede proze menim, da so najboljše stvaritve še pred nami. Od Scot-

tovega učenca Jurčiča preko epigonov zapadnega realizma, Turgenjeva, Tolstoj in srednjeevropskih pisateljev do pisateljske generacije, ki je prevzela dedščino Cankarja, smo imeli mnogo poizkusov, da bi se na tuje vzore vcepila pristna slovenska literarna mladika, vendar je bilo vse samo priprava za bodoči razmah slovenskega romana. Pričakujem, da bo po formalnih osvoboditvah, ki jih je bila naša proza deležna s Cankarjem in po mnogo obetajoči prozi nove stvarnosti v drugi polovici razdobja med dvema vojnoma, ter po novi življenjski izkušnosti elementarnega značaja nastopil v slovenskem slovstvu važen preobrat od prevladujočega lirizma k pravi epiki in močni dramatikosti.

»Da, Cankar je prvi pri nas pokazal smisel za tisto čudovito reč, ki daje pripovedi prozi ton in subtilno, na znotraj izžarjavajočo lepoto: za atmosfero. Če hočeš vedeti, kaj mislim s tem, se spomni nazornejši nalike: slovenske krajine pri starih slikarjih in pri impresionistih, zlasti pri Groharju in Jakopiču. Tako je bilo tudi v naši prozi pred Cankarjem in tako je po Cankarju, čeprav se večina naših pripovednikov še vedno ni navzela te, v glavnem nedoločljive umetnosti, ki je z njo sodobni duh osvetlil stvarnost in spremenil opisno resničnost v višjo, pesniško resničnost. Ko se bo nekoč kvintesenca Cankarjeve literarne umetnosti združila s prečiščeno življajsko snovjo sedanjega časa, bomo dobili seveda v pričakovanju velikih talentov, če ne genija — dela, ki bodo lahko tudi takole, kakor praviš Noetovo prtljago obogatila z obilno domačo duhovno hrano. S tisto, ki se nikdar ne postane in ki ne izhlapeva v čas svoje čudovite hranilnosti in podnetne sile k duhovni rasti.«

INSERIRAJTE V „JUTRO“

Kronika

Omejitve v podeljevanju viteškega reda. Duce je odredil, da se za vso dobo trajanja vojne ustavi podeljevanje katerega koli viteškega reda, razen v primerih, ko gre za vojaške osebe v zvezi s sedanjimi vojnimi ali za zaslužne državne uradnike, ki odhajajo v pokoj.

Vittorio Mussolini odlikovan. Na nekem letališču pri Rimu je poveljnik 3. letalske skupine general Ilari pred dnevi razdelil 68 srebrnih in 112 bronastih kolajz odlikovanjem letalcem. Med odlikovanci je bil tudi Ducejev sin, letalski kapetan Vittorio Mussolini.

Papežev govor po radiu. Ob priliki proslave svojega škofovskega jubileja bo papež Pij XII. govoril po radiu dne 13. maja ob 18.30.

Zahvala. Dne 9. t. m. je preminul v Mariboru g. inž. el. Božidar Klemenc. Prijateljstvo in znanost, ki so se udeležili mase zadušnice, najkrajše zahvala. — Rodbina Klemenc-Banka.

Mladinske svečanosti v vsej Nemčiji. V nedeljo 19. t. m., na predvečer rojstnega dne Adolfa Hitlerja, bodo v vseh nemških krajih mladinske svečanosti, pri katerih bodo dečki in deklice rojstnega letnika 1931-32 sprejeti med Hitlerjevo mladino. Vsega skupaj bo milijon desetletnikov in desetletnic uvrščenih v osemletno mladostno službo. Državni mladinski vodja Axmann bo na svečanosti v Berlinu govoril po radiu vsem starejšim in vsej nemški mladini. Pri krajevnih zborovanjih bodo prebrali njegovo spomenico.

Usoden padec s tramvaja. Iz Splita je prišel v Rim 60letnik učitelj glasbe Lino Addobatti in se je peljal s tramvajem. Na ovinku je dobil voln močan sunek in Addobatti, ki je stal tik stopnic, je padel na tla in se težko ranil na glavi. Prepehljal so ga v bolnico, kjer pa je kmalu podlegel poškodbam.

Psica dobi otroka. Il Gazzettino poroča iz Torremaggiore o zanimivem in nenavadnem primeru: Kmet Vincenzo Di Canio ima sinčka po imenu Romano, ki se je navadil sesati mleko iz sescov psice volje pasme. Psica, ki ima sama mladiče, se zadovoljuje s tem človeškim prirastkom in se rada nastavlja otroku. Zadeva vzbuja v okolici veliko pozornost in celo od daleč prihajajo ljudje, da vidijo prizor, ki jih spominja na legendo o rimski volkulji, doječi Romula in Rema.

Zalosten konec nesrečnega zakona. Pred posebnim sodiščem v Gradcu se je moral zagovarjati 32letni rudar Konrad Liedl, ker je lani v oktobru v prepripi in razburjenosti zabodel svojo ženo. Poročil se je z njo 1933. Po ženi prikrivši je bil zakon skrajno nesrečen. Žena se ni brigala za gospodinjstvo, izostajala je iz doma in so otroci morali prositi za hrano pri sosedih. Mož, ki je redno oddajal za službo doma, je pogostokrat ostal brez kosila in večerje. Žena ga je večkrat tudi napadla. Ob upoštevanju mnogih olajševalnih okoliščin je bil obsojen na 8 let ječe.

Tri smrtni obsodbe na Madžarskem. Madžarsko vojaško sodišče v Budimpešti je obsodilo na smrt tri židovske državljane, ki so nameravali v madžarskem obmejnem mestu Rabu razstreliti stroje v vojaško važnem obratu. Eden izmed obsojenih Židov je bil obsojen, medtem ko je bila drugemu Židu in Židini smrtna kazen izpremenjena na doživetje in na 15-letno ječo. Pomilostil ju je šef madžarskega generalnega štaba. Pet nadaljnjih obtožencev je še v zaporu.

Delo otroške in šolske poliklinike v St. Jerneju. Pod okriljem šentjernejskega zdravstvenega doma delujeta že več let prav marljivo otroška in šolska poliklinika, ki vrsta sistematske preglede otrok in šolarjev ter vodi stalni nadzor nad zdravjem tamošnje mladine. V otroški polikliniki je bilo lani 106 pregledov dojenčkov in 193 pregledov otrok v predšolski dobi. Med otroki je bilo največ obolenj za kožnimi boleznimi, in sicer 55 odstotkov. Na domovih mater dojenčkov in otrok je obiskala zaščitna sestra 517 otrok ter napravila 88 službenih potovanj. V posvetovalnici za matere je prišlo na posvetovanje 29 mater, 80 otrok pa je obiskalo posvetovalnico. Še mnogo večje delo pa je morala opraviti v minulemu letu šentjernejska šolska poliklinika, ki je izvršila 707 sistematskih pregledov šolarjev, 860 pregledov drugih pacientov, 244 ambulantnih pregledov dečkov in 302 ambulantnih pregleda deklic. Med šolarji je bilo največ notranjih obolenj (30%), sledijo obolenja za kožnimi boleznimi (29%), dočim je bilo tuberkuloznih obolenj 12%. Gornje številke

ke nazorno prikazujejo, kako plodonosno delo opravlja šentjernejski zdravstveni dom pri čuvanju zdravja dolenjske mladine in bi bilo le želeli, da bi tudi ostale večje dolenjske občine prišle do tako potrebnih zdravstvenih domov.

IZ LJUBLJANE

Učiteljica Julka Kuntihova t. Tišina njenega ljubkega doma v Idrijski ulici je zajela vse njeno življenje. Rojena v Vipulzanu pri Gorizii, kjer je dokončala študije, je pozneje prišla med nas in prinesla s seboj sončno dušo, ki je vsa odsevala na nasmejan obrazu. Radi smo jo imeli in jo obiskovali v njenem domu, polnem cvetja in miru, kjer je počivala in se izživljala v dobroti do bližnjega. Težko je prijateljcam za njo in še težje jim bo, ko bo njen vrt razcvetel v razkošju, ona pa bo počivala ob strani svoje ljubke matere. Nagelji iz njenih krajev so odevali krsto in oveli bodo na preranem grobu kot nemi spominj na sončno dekle. Njena bivaščenka in stanovska tovarišica so s cvetjem ublažile dihi smrti, ki je spokojno objel njen izmučeni obraz. Med vsemi, ki smo Te spoštovali in ljubili, bo ostal na Tebe svetel in blag spomin in v tem bodi v večnost pozdravljena, draga Julka!

Inž. Božidar Klemenc t. Iz Maribora je pripela vest, da je tam umrl inženjer Božidar Klemenc. Prijateljske družabnike in dobrega tovariša je poznala domala vsa mlajša generacija ljubljanskih akademikov. Ko je končal elektrotehniški študij na tehnični fakulteti v Ljubljani, je stopil v službo pri elektrarni v Velenju. Bil je priljubljen pri delavcih, z njim pa so bili zadovoljni tudi predstavniki. Poročil se je s hčerko ulednega gostinčarja Ignacija Banka, Viktorija in sta se jima v zakonu rodila dva otroka, Ciril in Metod. Kruta usoda jima je zdaj iztrgala moža in očeta. Naj bo dragemu Darku lahka zemlja! Zaljubljenim svojim izrekamo naše iskreno sožalje!

Zapirajte pipice pri plinskih napravah! Odkar zaradi varčevanja in nepotrebnih porab ni več plin strankam na razpolago vse dan in vso noč, temveč z normalnim pritiskom samo od 7. zjutraj do 12. ure, od 13. do 16. ure popoldne in od 18. do 20. ure zvečer, se lahko dogodi zaradi odprtih pipic kakšna nesreča med tistimi urami, ko je pritisk plina tako nizek, da ga sploh ni mogoče uporabljati. Med temi urami namreč, torej od 12. do 13. ter od 16. do 18. ure navzlic skrajno nizkemu pritisku še vedno prihaja toliko plina, da lahko postane nevaren, če je pipica odprta. Zato pa spet z vso resnostjo opozarjamo vse odjemalce plina, da morajo do skrajnosti strogo paziti na to, da so pipice pri aparatih tudi ob času zapore plina zaprte. Prosimo odjemalce, naj vse svoje uslužbence in otroke neprestano opominjajo na zapiranje pipic. Upoštevajte do skrajnosti pravilo: Zapri pipico tudi tedaj, če plin ne prihaja!

Sobota ob 18.30 PREMIERA VESELI TEATER

Premiera nadvse zabavnega devetnajstega programa v »Veselim teatru« bo v soboto ob 18.30. Spored bo obsegal nove kuple, skeč »Pravi moški«, Gorinskove »Pri telefonu«, razne pevске točke in silno zabavno enodejanko »Ojoj, storilja!« Sodeluje Adamičev jazz; nastopajo pa Kovič, Kovičeva, Gorinsk, Gorinkova, Verdonik, Kovarčeva, Remčeva, Potušek, Pirnat. Režija: Edo Verdonik, konfira Božo Podkrajšek. Nedeljsko publiko opozarjamo, da imamo odšel ob nedeljah le dve predstavi, in sicer ob 16. (4.) in 18. (6.). Predprodaja vstopnic v soboto od 10. do pol 13. in od 16. dalje, v nedeljo od 10. ure popoldne do večera. — Pridite, še nikoli se niste toliko zabavali, kot se boste pri devetnajstem programu »Veseli teater«.

Najden utopljenec. Včeraj so opazili v Gradaščici nad kopališčem v Kolesiji truplo utopljenca. Z grabljami so ga izvežli na breg in so prisotni v njem brž spoznali Ivana Korošina, uslužbenca Točbačne tovarne. Utopljenec je imel na čelu globoko rano. Pogrešali so ga že pet tednov, od zadnje hude poledice. Najbrže mu je na poti spodrsnilo, da je padel in zaradi udarca z glavo ob tla nezavesten obšel v vodi. Truplo še ni bilo močno raz-

jedeno in so ga prepeljali v mrtvašnico na žalah.

Nedeljski orgelski koncert bo prvovrsten koncertni dogodek v našem mestu. Po večmesečnem presledku bomo imeli spet javni orgelski koncert, katerega bo to pot izvajal naš prvi mojster na orglah prof. Stanko Premrl, ki ima za seboj tako obširno in bogato koncertno življenje kakor malokateri izmed naših koncertantov. Kadarkoli in kjerkoli je nastopil, je bil deležen najlepših kritik in tudi najlepšega priznanja s strani poslušalcev. Zmagovito odigra na tem veličastnem instrumentu največkratnejske skladbe iz različnih doo in literatur. V nedeljo nam bo zaigral različna dela iz italijanske in slovenske glasbene literature. Koncert bo v nedeljo 19. t. m. v ljubljanski stolnici. Začetek točno ob pol 7. uri zvečer. Predprodaja vstopnic v Knjižarni Glasbene Matice.

Nesreče. 60letna posestnica Marija Boštjančičeva iz Spodnje Slivnice si je zlomila desnico, ko je padla s lestve. Na Sv. Petra cesti v Ljubljani so se v sredo splašali konji in podrli 73letno ženo upokojenega železničarja Marjeta Pavločveca. Konji in voz so zdrveli čez ponesrečenko, ki je obležala s hudimi poškodbami po vsem telesu. Popadljiv pes je ugriznil v desnico 21letno deklečko Emo Gracarjevo iz Ljubljane. Po stopnicah je padla v klet in si zlomila levico 62letna posestnica žena Marija Vovkova iz žalne. Pri žaganju drv je odletela trska v oko 52letnemu Srečku Dragancu z Viča in mu ga hudo ranila. Ponesrečencom so nudili zdravniško pomoč na kirurškem oddelku.

Nova drogerija

Dne 18. t. m. bom odprla DROGERIJO SPORT v STRITARJEVI ULICI 6 ter se cenj. občinstvu tople priporočam.

Fujan Marija

Rečna ženska je izgubila v ponedeljek 13. t. m. pri odhodu opoldanskega vlaka na Dolenjsko večjo usnjato žensko torbico, v kateri je bila osebna izkaznica, dovolilnica za prihod v Ljubljano, očala in ves njen denar. Poštenega najditelja lepo prosim, da odda proti dobri nagradi najdene stvari pri portu urulinskega samostana v Ljubljani, ali pa sporoči na naslov osebne izkaznice, kam treba priti po nje.

Nameste venca na krsto polkovnika Živanoviča je daroval neimenovani 500 lir za najbednejše.

Kompletno opremljeno stanovanje dveh do treh sob s kuhinjo, kopalnico in vsemi pritliklinami v središču mesta nujno potrebuje mestno poglavarstvo. Prosimo, naj lastniki taka stanovanja takoj naznanijo glavnemu vložniku v veži leve hiše magistrata.

Maksimalni cenik za dimnikarka dela iz leta 1932. je še vedno v veljavi. Mestno poglavarstvo v Ljubljani obvešča občinstvo, da je vsako samovoljno zviševanje cen dimnikarskih del nedopustno in kaznivno.

Podpornemu društvu za g'uhonemo mladino je poklonil g. Anton Koritnik, hotelir v Ljubljani, znesek 200 lir kot počastitev spomina blagopokojne gđ. Marije Siličeve. Iskrena hvala!

Iz Novega mesta

Lepo uspela varijetejska predstava. V terek je bila v Prosvetnem domu prva varijetejska in iluzionistična predstava za novomeško občinstvo, katero je priredil občinski Dopolavor. Obisk priveditve je bil zadovoljiv. Nastopila je znana umetniška družina »Sciaberni«, ki je predvajala novomeškemu občinstvu razne plesne, pevске, akrobatske in čarovniške točke ob spremljavi lastnega jazz orkestra. Občinstvu je posebno ugajal plesni par sester Aurora, ki sta pravi umetniško izvedli nekaj plesnih točk. Tudi Sciaberni so prikazovali iluzionistične umetnosti, ki je vzbudilo med občinstvom obilo zanimanje.

Dogon živine. V terek je bil na Lok 14. uradni sejem za odkup klavne živine. Tudi tokrat je bilo prigranilo lepo število živine, med njo nekaj lepih parov volov. Komisija je večino živine ocenila kot prvovrstno. Istočasno je bil deveti sejem za odkup prašičev za zakol. Tudi teh je bilo pripeljanih lepo število, med njimi največ dolenjskih ščetinarjev.

Konto X na novomeškem odru. Ze dolgo časa se ni nudila novomeškemu občinstvu prilika, da se tako iz srca nasmeje, kakor jo bo imelo v ponedeljek, ko gostuje v Prosvetnem domu ljubljansko Narodno gledališče z veseligr »Konto X«.

ki jo je režiral Milan Kosič. V ospredju dogajanja je v tej nadvse zabavni veseligr vloga originalnega pisarn. vodje Srakoperja, ki jo bo podal naš znan komik Gorinsk. Razen njega bodo še nastopili: Kosič, Nakrst, Blaž, Košuta, Bratina, Gorinkova, Starčeva, Rakarjeva in Križajeva. Za okoliško prebivalstvo bo popoldanska predstava ob 15. uri, za ostalo občinstvo pa ob 18. uri. Oskrbite si pravočasno vstopnice v predprodaji in Ljudski posojalnici.

Iz Kostanjevice

Register deležnih pravic, tikajočih se skupnih zemljišč, ki so prizveta v agrarni postopek, in sicer parcel, ki so vpisane pri vložni številki 555 k. o. Kostanjevica, je razgrnjen pri občini Kostanjevica na vlogled od 23. t. m. Zoper določitev pravic in cen kakor tudi zoper vse druge v registru deležnih pravic navedene podatke ima vsak udeleženec pravico pritožbe, ki jo je treba vložiti pisмено ali podati ustno na zapisnik pri komisariju za agrarne operacije v Ljubljani. Rok za vlaganje pritožbe poteče 1. majnika; za tiste udeležence, katerim se vročijo izpiski ali ves register, pa pritožbeni rok ne poteče prej nego 14 dni po vročitvi.

Tatvine so zopet v ospredju. Nedavno jutro je našel posestnik Jurčič v Čerčiči vasi kravo v svojem hlevu, katere je bila ukradena nekemu posestniku na Pristavi ob Krki. V domnevi, da je bil gospodar v zvezi s tatvino, so ga zaprli, ko pa je bil ugotovljen njegov alibi, je bil zopet izpuščen iz zaporov. — Pred nekaj dnevi, sta ponoči izginila dva vola posestniku Lakerju na Vel. Vodenicah, v noči od nedelje na ponedeljek pa je opazila posestnica in znana podjetnica Vukčević Marinka, da ji je zmanjkala svinjina in moka iz shrambe. V državnih drevnicah je bilo pokradenih tudi veliko število trt. Za storilci so uvedene poizvedbe.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 17. aprila, ob 15: »Konto X.« Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. Sobota, 18. aprila, ob 17.30: »Ifigenija.« Izven.

Nedelja, 19. aprila, ob 14: »Jurček.« Mladinska predstava. Izven. Cene od 15 lir navzdol. — Ob 17.30: »Voda.« Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol. Ponedeljek, 20. aprila: Zaprt.

Opozorjamo na petkovo popoldansko predstavo veseligr »Konto X«, ki sta jo napisala Bernauer in Oester. Predstava bo ob 15. uri po zelo znižanih cenah od 12 lir navzdol. Igrali bodo: Alkanio — Gorinkova, njeno hčer Uli — Starčeva, njenega sina Oskarja — Blaž, njenega očeta — Bratina, odvetnika Šolarja — Nakrst, Srakoperja — Gorinsk, restavraterja Piškurja — Kosič, njegovo ženo — Rakarjeva, bančnika Zamorška — Košuta, sobarico — Križajeva, strojeplisko — R. Stritarjeva. Režiser: Milan Kosič.

V Goethejevo »Ifigenijo bo nastopila prvič v seboj Milava Boltar-Ukmarjeva. Nadaljnja zasedba vlog je sledeča: Toas — M. Skrbinskec, Orest — Jan, Pilad — Nakrst, Arkas — Gregorin. V tej klasični igri je pokazana moč človečnosti, ki je zmogla izbrisati najhujše zlo. Osrednji lik je Ifigenija, Agamemnonova hči, ki s svojimi plemenitim postrvovanjem reši svoj rod prokletstva. Igro je režiral J. Kovič.

OPERA

Petek, 18. aprila: Zaprt. Sobota, 18. aprila, ob 15: »Prodana nevesta.« Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol.

Nedelja, 19. aprila, ob 14: »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron.« Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol. — Ob 17.30: »Orfej in Evridika.« Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol.

Ponedeljek, 20. aprila: Zaprt. V soboto ob 15. uri bodo peli Smetanovo komično opero v treh dejanjih: »Prodana nevesta« po znižanih cenah od 15 lir navzdol. Zasedba partij je sledeča: Krušina — Janko, Ljudmila — B. Stritarjeva, Miha — Dolničar, Katra — Golobova, Marinka — Poljanarjeva, Vašek — Banovec, Janko — Franc, Kecal — Lupša, ravnatelj cirka — Jelnikar, komedijant — Marenk. Dirigent: D. Zebre, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti, koreograf: inž. P. Golovin, inscenator: V. Skrušny.

V nedeljski predstavi Gluckove opere »Orfej in Evridika« bo nastopila prvič v partiji Amorja Nada Stritarjeva, mlada sopranistka, ki je gojenka Julija Betetta. Orfeja bo pela Golobova, Evridiko — Vidaličeva. Dirigent: D. Zebre, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti, koreograf: inž. P. Golovin.

Zaupna posvetovalnica

Kupon za odgovor v »Zaupni posvetovalnici« dobite v nedeljski številki »Jutra«. Zbeganja — 27. Sumim, da me moč varu z drugo žensko. Kako naj se obnašam? — Vašega moča bi moral poznati. Ali je vaš sum upravičen? Včasih je dobro, da žena molči in potrpi, včasih obratno. Če vam postaja življenje nezno in če imate dokaze o njegovi nezvestobi, lahko zahtevate ločitev zakona.

Zaskrbljen — Ljubljana. Ali je rastlinska hrana zdrava ali ni? — Seveda je zdrava in tudi potrebna pri mnogih boleznih.

Venus. Rokopis izdaja vestno, čustveno, marljivo osebo, ki ji ne primanjkuje zvestobe in smisla za družinsko življenje.

Kaos. Primanjkuje vam skromnosti in vztrajnosti. Ker ste še zelo mladi, imate možnost, da se izoblikujete. S trdnjo voljo boste mnogo dosegli. Vztrajajte pri zasebnem učenju in v bodoče bolj premislite, predno se za kaj odločite, ker imate močno razvito domisljivost in ji radi podležete.

Zapuščena — 20. Ali žena lahko zahteva od moža, ki ga je ljubila, a sta se razšla, svoja pisma? Ali ji je dolžan vrniti? — Žena sme zahtevati pisma in mož jih vrne, če je pošten in če jih ni izgubil ali uničil. Če pa ni pošten, jih ni okrog razkazoval in se norčeval. Ukreniti seveda ne morete ničesar. Prihodnji pišite manj, bodite oprezniji. Sicer pa: poizkusite! Apelirajte na njegovo čast, morda se bo izkazal viteško.

Resnica. Je šibak, čustven, negotov. Njegova redkobesednost ne pove mnogo, ker morda ni prostovoljna. Težko je drugo vprašanje, tako težko, da vam ne vem svetovati. Morda pa ste se že sami odločili? Če se niste, dobro premislite, še enkrat premislite in potem se odločite!

B. T. — 4. Zelo mladi ste še in vaša značaj se še izoblikuje. V življenju boste poštini, ne ustrašite se dela in zaprek, pa boste dosegli svoj cilj. Dovolj energije imate, da boste mogli kljubovati tudi večjim preizkušnjam. Le pošteno naprejte!

Neodločena. Če bi vedel, koliko let imate, vam bi mogel svetovati. Je precej strastne in sebične narave. Ne primanjkuje mu pa odločnosti in želje po uveljavljanju. Ima tudi dovolj volje, da se po potrebi premaga in pokaže nasprotno, kar misli.

Ne-mogoče. Ker mi je vaša posvetovalnica s svojimi odgovori všeč, vas prosim za svet. Že delj časa sem čez mero zaljubljen, toda izvoljenka mi nudi samo prijateljstvo. To mi pa ni dovolj. — Močno me miži, da ima pri vaši izvoljenki kdo drug večji uspeh kakor vi. Da vam pa nudi prijateljstvo, ni slabo znamenje. Če hočete uspeti, pokažite, da vam ni do nje. Zanimajte se za ostali ženski svet. Uspeh ne bo izostal. Če pa tudi bi, vedite, da ona ni edina na svetu. Ni dvoma, da boste našli svojo življenjsko družico, ki vas bo morda bolj vredna. Čez leta se vam bodo zdele sedanje težave otroško lepe. Vi ste skromni, zaupljivi in čustveni, ona pa je živahna, precej domisljiva; drugače ni slaba; zahteva pa pravega moča. Dokažite ji to, dokažite svojo energijo in ko boste uspeli, sporočite, kako je bilo.

Zagrenjenost. Lepo dušo imate, da bi vam jo marsikdo zavidal. Res je, da je bilo malo sončnih dni v vašem življenju, toda ostali ste pred samo seboj poštini in pomisliti morate, da tudi družinskih mater sredi lastnih otrok sonce le redko posije. Ničesar niste zamudili. Ni dvoma, da boste dobili starejšega moškega, ki je pošten in prost, ki se vas ne bo izogibal, še posebno, ko bo spoznal vaš značaj. Vaše hrepenenje bo uslišano in živeli boste morda prav tako kakor bi bili živi takrat. — Popolnoma prav imate, da ji branite. Predočite ji gorje, ki ga je povzročila ženi in otrokom, ker ji je ukradla noč, odnosno očeta.

Anica. Zakaj se ne bi mogla razumeti? Oba imata mnogo smisla za življenje, sta močne narave in bogata na izkušnjah. V ostalem se vajina značaja razlikujeta, toda ne toliko, da ne se bi skladala. Med moškimi in ženskimi morajo biti izvestne razlike, da se medsebojno izpopolnjujeta.

Izgubljena leta. Ali more 23letna ženska, ki je ni še noben moški poljubil, kljub svoji nezkušenosti še doživeti ljubezen in biti ljubljena? Ali ni morda prepozno? — Niklar ni prepozno za onega, ki je ostal pošten in ima zdrav pogled na življenje.

Cleban x. Izpolnite pogoje; predvsem pošljite svoj naslov, pa boste prejeli zaželeni odgovor.

Ugotovitev. 12 let sem oženjen in imam štiri otroke. Z ženo sva se zmerom dotro razumela, v zadnjem času pa sem ugotovil, da se povsem ne strinjata. Ali naj se ločim? — Ne! Mislite na otroke. Še zaradi hujših stvari se ljudje ne ločijo.

Razstava četvorice

(Gaspari, Smrekar, Santel, Sajovic)

Za velikonočne praznike je bila v galeriji Obhersel otvorjena razstava M. Gasparja, H. Smrekarja, S. Santela in I. Sajovice. Razstavljavci predstavljajo generacijo umetnikov, ki so se šolali pred svetovno vojno na Dunaju in v drugih umetnostnih centrih. Če bi z njimi razstavljval še Gvidon Birola, bi imeli pred seboj vse vidnejše zastopnike Slovencev v klubu »Vesna« Prav gotovo moremo o Vesnanih govoriti kot o generaciji. Značilne poteze tega rodu so ohranili posamezniki do danes in zato ni čudno, če tvori razstava harmonično celoto.

Med našimi starejšimi umetnostnimi strujami je ta doba najmanj raziskana in proučena. Pri tem imamo v mislih ravno duhovni obraz dobe in splošni prerez materialnega in kulturnega stanja ob nastopu teh umetnikov. Prav analiza dobe in primerjanje z vsemi takratnimi duhovnimi pojavi bi pokazala, da je tudi ta umetnostna generacija le nujen člen v splošnem slovenskem umetnostnem razvoju. Obenem pa ne smemo pozabiti, da so veliki sodobnik Ivan Cankar in generacija pesnikov daleč zasenčili ostale umetnostne pojave, čeprav najdemo pri podrobnem ogledu neutilitativne medsebojne sorodnosti.

Isto močno pesniško občutje diha iz mladostnih del teh slikarjev. Kakor so pred njimi impresionisti reševali formalne koloristične probleme in se posvečali le barvi ter njeni spremembi v zraku, svetlobi in senci, brez ozira na snov in vsebno, hoče naslednja generacija v sliki podati tudi že snov in dejanje. Toda ta snov še ni resnično življenje, postave niso realna bitja, marveč pesniško doživljenjski

simboli in personifikacije. Toliko nežnega občutja je v podobih, toliko neresničnosti in je v slikah, kakor tudi v literaturi. To so poetično lepi izrazi iz prirode, »breza tenkolas« raste sredi zelenih livad, ljudje so popotniki, ki odhajajo vriskajoč iz domovine in se polni bolnega hrepenenja vračajo zopet nazaj, to so dogodki iz življenja potepuha Marka, neresnični duševni zajeti, brez vnanjih vsakdanjih dogodkov. Kadar pa hoče slikar ali pisatelj podajati pravi obraz resničnega življenja, takrat išče napak in jih biča s tem, da jih poudarja, karikira in z žgočo ironijo, cinizmom in sarkazmom povečuje do pretrzanosti ter jih spremeni v farso. Slična in ista stremeljenja, enaka čustva in občutke najdemo v likovni umetnosti kakor v literaturi, le da je tedaj bila literatura vodilna umetnostna panoga. Tako se je zgodilo, da je likovna umetnost te dobe bila obsojena na omalovaževanje in so jo z označbo secesija smatrali za odpravljeno. Toda v splošnem časovnem prerezu duhovnega stanja tedanje dobe ima prav tako svoje mesto in je prav tako pomemben člen v razvoju naše likovne umetnosti.

V tistem času pa se je približno tudi že našenjalno vprašanje »narodne umetnosti«, ki so jo pač različno pojmovali. Slikarji so začeli študirati folkloristične pojave, običaje, noče in druge narodopisne akcesorije, smatrajoč ljudsko umetnost za adekvatno narodni umetnosti. Zato se ne smemo čuditi, če opazimo še danes pri vseh teh umetnikih veliko poznavanje in študij folklorne gradiva. — Poleg teh skupnih znakov jih veže tudi še solidno tehnično znanje, sigurna risba jim je podlaga in izkoristiti znajo tudi slikarske in barvne pridobitve svojih predhodnikov. Te lastnosti in ti znaki jih še danes vežejo v skupnost in celoto, v kateri poseda vsak svoje mesto, vendar v medsebojnem sozvočju.

Ta uvod in ta razlaga se nam zdijo mnogo bolj potrebna od karakterizacije posameznih razstavljenih del, kajti le na ta način si znamo razlagati posamezne slikarje te generacije. Gaspari je preprosto pesniško občutje zveval s folklornimi motivi. Smrekar je stopnjeval satiro in šalo do ironiziranja vsega, do farse, Santel pa je ostal pri opisovanju narave; je žal, da ni razstavil tudi Birola, ki bi pokazal trditve o onem resničnem, skoro pravičnem občutju. To so glavne karakteristike slikarjev te generacije, ki so jim ostali tudi na tej razstavi zvesti. Zgodovinski pregled ne more nadomestiti ocene razstavljenih del, o katerih je poročevalčeva dolžnost pisati.

Maksim Gaspari ima poleg običajnih, večkrat že obdelanih snovi (slovesa, začelka in konca, znamenja in drugih), z osebnimi v ljudskih hišah, katerih slog ne izpade iz povprečnega okvira, tudi dve podobli različni od ostalih. »Koledniki« so na slikah le štafeta ospredja, drugače pa je slika čudovita podoba zimske pokrajine, kjer je slikarju predvsem šlo na slikarsko izdelavo, za tretiranje slikarskih problemov, za nastrojenje poznozmiskih dni. V splošnem je mogoče opaziti pri njem stopnjevanje slikovitosti in barvno umerjenost. Druga podoba je »Medvedova svatba«, kjer je zveval ljubkost in šegavost v žanr, kakor ga Slovenci malo posedujejo.

Hinko Smrekar je v satirah to pot mnogo bolj umirjen in v domaleh ima manj atrakcije. Zato ima naravnost prikopno prijaznost v »pravljicah«, še bolj pa v »Škratkih«, ki spadajo med boljša dela na

razstavi. Smrekar se torej ne zna le norčevati, marveč tudi nežno pripoveduje o sedmerih majhnih varuhih. Poizkusa se tudi v pokrajini z oljem, toda njegova izrazita risarska žilica mu postavi do zadnje podrobnosti izrisano ospredje v prevelik kontrast s slikanimi planinami ozadja. Tak nepretirani Smrekar je v splošnem boljši od onega senzacionalnega iskalca posebnosti.

Saša Santel se je tudi posvetil le slikarskim vprašanjem. Pokrajini dajeta globino ozračja in prehod iz senčnega ospredja v jarko toploto poletne pokrajine. V portretih občutje znanje in solidnost, dočim je treba prav posebej omeniti tretci v interjerju »Dumky«, ki je pravi slikarski prenos ljubiteljskega koncerta. Ničesar mu ne moremo oporekati, znanje in obvladovanje je na dlanj in vendar včas manjka nekaj tretjega, točneje nedoločljivega.

Ivan Sajevic razstavlja tri portretne glave v kamnu, bronu in gipsu. Znanje in tehnično obvladovanje odkliče tudi njegova dela, ki jim ume dati tudi mnogo psihične poglobljenosti in individualne karakteristike (glava g. M. in slikarja E. J

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda 1 - 60. taksa - 60.
za dajanje naslova ali za
tifo 1 3.-

Prvovrstnega

samskega strojnega ključav-
ničarja in stružarja takoj
sprejem. Razočnik Ro-
bert, Ljubljana, Pražakova
ul. 8-I., telef. 40-42.
4881-1

Službe išče

Kuharica
srednjih let, dobra gospo-
dinja, išče mesto k eni ali
dvema osebam. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.
4803-2

Prodajalka

z znanjem nemščine, itali-
janščine in slovenščine, išče
službo, event. kot posrui-
ska moč. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Vestna
prodajalka«. 4747-2

Blagajničarka

želi menjati službo, sprej-
me kakršno koli, gre tudi
v boljši gostilniški lokal.
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Blagajničarka«. 4856-2

Postrežnica

mlajša, išče mesto pri bolj-
ši družini, najraje od 7.
zjutraj do 15. ure popol-
dne. Znam kuhati. Ponu-
be na ogl. odd. Jutra pod
»Postrežnica«. 4861-2

Vajenci (-ke)

Beseda 1 - 60. taksa - 60.
za dajanje naslova ali za
tifo 1 3.-

Frizersko vajenko

sprejme salon »Ljubica«,
Aleksandrova 16. 4882-44

Prodaj

Beseda 1 - 60. taksa - 60.
za dajanje naslova ali za
tifo 1 3.-

Razprodajamo

dalje našepih vrst, bogo-
ne, gladole in druge cvet-
ne gomolje. Zabitevate ce-
nik Sever & Komp., Ljub-
ljana. 4758-6

Statve

ročne, široke 200 cm, pro-
damo. »SEKOTEX«, Go-
sposvetska 3. 4880-6

Semenski oves

papeško repo ali topnam-
bur kot nadomestilo krom-
pirja, detelino seme trav-
ne mešanice, fižol za kr-
mo in jelo nudi Sever &
Komp., Ljubljana. 4789-6

Kapital

Beseda 1 - 60. taksa - 60.
za dajanje naslova ali za
tifo 1 3.-

Brez skrbi

za Vaš denar in mirno bo-
ste spali, če posedate Lir
30.000, na prvo mesto
stanovanjske hiše v Ljublja-
ni, ki je vredna Lir 180.000.
Ugodne obresti in mesečno
odplačevanje. Rudolf ZORE,
Ljubljana, Gledališka ulica
št. 12. 4883-16

2951

Kupujte
edino pri naših
oglaševalcih!

Posest

Beseda 1 - 60. taksa - 60.
za dajanje naslova ali za
tifo 1 3.-

Parcelo

prodaj v Šiški v bližini
nove cerkve, za 55.000 lir.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 4884-20

V najem

Beseda 1 - 60. taksa - 60.
za dajanje naslova ali za
tifo 1 3.-

Gostilno

vzajem v našem ali kon-
cesio oddam Ponudbe na
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Gost. koncesije«. 4852-17

Največ oglasov ima

»JUTRO«
(inserirati torej tudi
VI!)

Stanovanje

Beseda 1 - 60. taksa - 60.
za dajanje naslova ali za
tifo 1 3.-

Enosob. stanovanje

v bližini izven kontrolne
črte na Dolenski cesti-
Rudnik, oddam s 1. majem.
Zanimanci naj pošljeto po-
nudbe na ogl. odd. Jutra
pod »100 lire«. 4879-21

Stanovanje

Beseda 1 - 60. taksa - 60.
za dajanje naslova ali za
tifo 1 3.-

Sončno stanovanje

komfortno, 2-3 sob, v bl-
žini centra, išče za maj ali
zamenja za dvosobno, tri-
članska trgovska obitelj.
Ceni. ponudbe pošliti na
ogl. odd. Jutra pod »Do-
ber plačnik«. 4862-21a

Širite

»JUTRO«

Sobo odda

Beseda 1 - 60. taksa - 60.
za dajanje naslova ali za
tifo 1 3.-

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom, z eno
ali dvema posteljami, od-
dam lahko takoj. Sp. Šiška,
Cernetova 31-I. 4874-23

Poselsko sobico

malo, oddam mladi štenski
za pomoč v gospodinjstvu.
Naslov v vseh poslovalni-
cah Jutra. 4869-23

Opremljeno sobo

veliko, brez posteljnega pe-
rila, oddam v bližini Dra-
me. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra. 4870-23

Sobe išče

Beseda 1 - 60. taksa - 60.
za dajanje naslova ali za
tifo 1 3.-

Sobo za pisarno

iščem za maj. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Pi-
sarna majo«. 4868-23a

Opremljeno sobo

s souporabo kopalnice ter
dvema posteljami, v bližini
večelejima, iščeta dva mirna
oficirja. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 4876-23a

Živali

Beseda 1 - 60. taksa - 60.
za dajanje naslova ali za
tifo 1 3.-

Grlico-samca

kupim. Peruška 6. 4865-27

Izgubljeno

Beseda 1 - 60. taksa - 60.
za dajanje naslova ali za
tifo 1 3.-

Izgubljena so bila

otročka očala v sredo po-
podne v Trnovljah. Nadi-
telja prosim, da iste vrne
proti nagradi. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.
4873-28

INGERIRAJ

V »JUTRO«

Pridelki

Beseda 1 - 60. taksa - 60.
za dajanje naslova ali za
tifo 1 3.-

Semenski krompir

bel, dam za zemljo za Be-
zigradom ali proti vrtni
jeseni. Cepak, Beligrad 7.
4878-33

Semenski krompir

dam proti vrtni v jeseni.
Kdo in koliko mu ga vrne
za 100 kg? Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Jesenje«. 4872-33

Razno

Beseda 1 - 60. taksa - 60.
za dajanje naslova ali za
tifo 1 3.-

Prošnje za radio

dovolilnice kakor tudi dru-
ge prevode v italijansko
izgovarjajo posrui. Volčič,
Krašljiva (pri Dvorski) št.
13, telefon 36-96
4795.

Dvigajte despole

ponudbe

v oglasnem oddelku

Električni mlin. Elektroteh-
nični artikel. Čista. Čista
obrt. Domači izdelki. Do-
bra ekstenza. Dobra pla-
čata. Dva prazni sobi. Hiš-
nik. Honorar 47. Iščem ute-
he. Izkušena moč. Jeras.
Kmalu vrnem. Krma. Lu-
ksus. Lepe obresti. Ljub-
ljanska pokrajina. Lep
zračaj. Les. Ljubljana. Maj.
Marljiv. Motorno kolo.
Mlada natakarka. Nova hi-
ša. Nuino. Obrt. Prazna
soba. Precizna stružnica.
Prometna. Prodna služkna.
Plemenita. Prilika. Poštena.
Polje. Pošteno dekle. Res-
na. Samostojna. Solidna.
Sprejem takoj. Strogo po-
štena. Stalna. Stalni za-
služek. Sigurna. Sreče in pa-
met. Štedilnik. Športni.
Takošnje plačilo. Ugodna
prilika. Ugodna cena. Uni-
formna. Upokojenec ne nad
35 let. Udobno. Vrt. Več-
krat v mesecu. Zadovolj-
stvo. Zabava. Za 1. maj.
Zvestoba služkinja. Cena
4525. 95.000. 4002. 370. 22.
6372. 8 ks 23. Lir 3000.
Lir 35.- m2.

Dal 15. do 30. aprila vengono emesse le nuove serie di

BUONI DEL TESORO NOVENNALI 5% A PREMI

Interessi e Premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97,50 per ogni cento lire di capitale nominale da versarsi sia in contanti che in cedole ammesse in sottoscrizione.

PREMI: ciascuna serie di L. 1 miliardo di Buoni concorre annualmente a n. 116 premi per un ammontare complessivo di L. 4.800.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia:

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banco Santo Spirito — Credito Varesino — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio;

Credito Commerciale, Milano — Banca Cattolica del Veneto — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Belinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese; Tutte le altre Casse di Risparmio, Banche e Banchieri, e Banche Popolari, iscritte alle Federazioni di Categoria, nonché gli Agenti di Cambio partecipanti alla Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio.

Od 15. do 30. aprila bodo emitirane nove serije

9 LETNIH 5% ZAKLADNIH BONOV S PREMIAMI

Obresti in premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davčine

EMISIJSKA CENA: lir 97,50 za vsakih 100 lir nominalne glavnice, plačljivih ali v gotovini ali s kuponi, dopuščenimi za vpis.

PREMIJE: Na vsako serijo 1 milijarde lir bonov odpade letno 116 premij v skupnem znesku 4.800.000 lir, ki se znebajo vsakih šest mesecev.

Vpisovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju, pod vodstvom zavoda Banca d'Italia:

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banco Santo Spirito — Credito Varesino — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio;

Credito Commerciale, Milano — Banca Cattolica del Veneto — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Belinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese; Vse ostale hranilnice, banke, bančniki in ljudske posojilnice, ki so vključene v Zvezi bančne kategorije, kakor tudi menjalnični agenti, ki so člani družbe »Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio«.

E. Salgari:

Črni gusar

Roman

»In dalje...?«

»Da bom umrl na morju, daleč od domovine, zaradi ljubljene žene!«

Morgan se je zgrozil.

»Toda pri četrtem bratu se utegne ciganka zmo-
titi!«

»Ni videti, da bi se!« je zamolklo odvrnil gusar.

Nato se je otresel otožnih misli, ki so ga bile po-
grabile, ter odločno dodal:

»Naj bo!«

Stopil je s kljuna, kjer se je črnc pogovarjal

s Carmauxom in Stillierjem, ter jim ukazal:

»Veliko šalupo v vodo! Prepeljite vojvodinjo in
njeno spremstvo na našo ladjo!«

Ta čas, ko je trojica izvrševala njegov ukaz, je

Morgan odbral trideset mornarjev, da z njimi oja-
či moštvo na linijski ladji.

Čez četrte ure so se Carmaux in njegova tovariša

vrnili. Honorata, njeni ženski in njena pažeta so

se vzpeli na »Folgore«, kjer jih je ob stopnicah

pričakoval kapitan.

»Ali mi imate sporočiti kaj nujnega, oaballero?«

»Da, madame! Linijsko ladjo bo treba prepustiti
usodi!«

33

»Zakaj? Ali nas zasledujejo?«

»Napoveduje se vihar, ki me sili, da prerežem

vlačilni konopec! Morda vam je divjost teh zaliv-
skih orkanov že znana!«

»Torej ne marate izgubiti ujetnice?«

»Folgore! je varnejša od vsake druge ladje!«

»Hvala vam za skrb, kapitan!«

»Nikar se ne zahvaljujte!« je odgovoril. »Ta vi-
har bo postal nekomu na ladji usoden!«

»Usoden!« je začudeno vzkliznila vojvodinja.

»Komu neki?«

»Prihodnost vam bo dala odgovor!«

»Ste mar v skrbah za svojo ladjo?«

Gusar se je nasmehnil. »Moja Folgore! prenese

vse bliske neba in vsakršno morsko besnenje. Še

vselej sem jo srečno vodil skozi vihar!«

»Vem. A dajte, povejte mi...«

»Prosim, ne izprašujte me dalje — saj vam ne

morem razložiti!«

Pokazal ji je prostor pod zadnjo palubo in se

priklonil, rekoč: »Sprejmite gostoljubie, ki vam ga

ponujam! Jaz bom ta čas ključoval smrti in usodi!«

Kapitan jo je zapustil in se znova vzpel na po-
veljniški mostič.

Tišina, ki je dotlej vladala na morju, se je ma-
homa pretrgala. Bilo je, kakor da bi drevilo od

Malih Antilov sto zračnih vrtnicev na mah.

Šalupi, ki sta bili prepeljavali trideset mornarjev

na linijsko ladjo, sta se vrnili in posadka ju je s

skripco potegnili nazaj na palubo.

Gusar je napeto opazoval večerno nebo. Velik

temnočrn oblak z ognjenordecimi robovi se je bil

zormadil na obzorju. Vihar ga je znal navzgor

Solnce, ki je bilo že blizu zatona, se je nekam

temnilo. Bilo je, kakor bi legala med njegove

žarke in zemljo zlovestna megla.

»Na Haitiju vihar že razsaja!« je poveljnik re-
kel Morganu.

»In Mali Antili so zdaj nemara že opustošeni!«

je poročnik dodal. »Preden mine ura, bo nevihta

tu. Da sem na vašem mestu, bi se zatekel na

Jamaiko!«

»Moja »Folgore! naj bi zbežala pred viharjem?«

Nikdar!«

»Pred antilskim viharjem, pomislite!«

»Tudi temu kljubujem! Naj si išče linijski brod

zavetja ob teh obalah! Kdo zapoveduje našim lju-
dem na španski ladji?«

»Višji podčastnik Van Horn!«

»Hraber človek, ki bo kdaj še slaven gusar. Ta

si bo znal pomagati iz zadreg, ne da bi izgubil

plen!«

Gusar se je spustil na branik. Ob ograji na zad-
njem koncu je vzel trobo v roko in z gromkim